

การ เปรียบ เทียบความสำนึกในบทบาทของตนเอง และสัมพันธภาพในครอบครัวของ
นักเรียนวัยรุ่นที่เข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา
ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดพะเยา

ปริญญาโท

ของ

พัชรา พันธุ์พัฒนกุล

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ต.จตุรวิทย์ 23 พระโขนง กรุงเทพฯ 11 โทร 3921575 3915058

25 ต.ค. 2527

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

กุมภาพันธ์ 2527

ลิขสิทธิ์ เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

153543

การ เปรียบ เที่ยบความสำนึกในบทบาทของตนเอง และสัมพันธภาพในครอบครัวของ
นัก เรียนวัยรุ่นที่ เข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา
ในกรุง เทพมหานครและจังหวัดพะเยา

บทคัดย่อ

ของ

พัชรา พันธุ์พินทุกุล

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
เพื่อ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
กุมภาพันธ์ 2527

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อเปรียบเทียบความสำนึกในบทบาทของตนเอง และสัมพันธภาพในครอบครัวของนักเรียนวัยรุ่นที่กำลังศึกษาในกรุงเทพมหานครและจังหวัดพะเยา เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความสำนึกในบทบาทของตนเอง (อันได้แก่ ต่อตนเอง ต่อครอบครัว ต่อสังคม) และสัมพันธภาพในครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างที่มีความแตกต่างกันในระดับชั้นเรียน เพศ ระดับการเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียน และหาความสัมพันธ์ระหว่างความสำนึกในบทบาทของตนเองกับสัมพันธภาพในครอบครัว

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เป็นนักเรียนวัยรุ่นที่กำลังศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร และจังหวัดพะเยา จำนวน 800 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบทดสอบความสำนึกในบทบาทของตนเอง แบบทดสอบการเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียน และแบบทดสอบสัมพันธภาพในครอบครัว

ผลของการศึกษาปรากฏว่า

1. นักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานครและจังหวัดพะเยา มีความสำนึกในบทบาทต่อตนเอง ต่อครอบครัว และสัมพันธภาพในครอบครัวแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างของความสำนึกในบทบาทต่อสังคม
2. ไม่พบความแตกต่างของความสำนึกในบทบาททั้งสามด้าน และสัมพันธภาพในครอบครัวของนักเรียนวัยรุ่นชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย
3. นักเรียนวัยรุ่นชายและหญิง มีความสำนึกในบทบาทต่อตนเอง ต่อครอบครัว และสัมพันธภาพในครอบครัว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนความสำนึกต่อสังคมนั้นไม่พบว่ามี ความแตกต่าง
4. นักเรียนวัยรุ่นที่เข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนในระดับสูง มีความสำนึกในบทบาททั้งสามด้าน และสัมพันธภาพในครอบครัว สูงกว่านักเรียนวัยรุ่นที่เข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
5. ความสำนึกในบทบาทต่อตนเอง ต่อครอบครัว ต่อสังคม และสัมพันธภาพในครอบครัว มีความสัมพันธ์กันทางบวก ($r = .401, .324, .316$ และ $.412$ ตามลำดับ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

A COMPARATIVE OF SELF ROLE AWARENESS AND FAMILY RELATIONSHIP OF
THE ADOLESCENT PARTICIPATING IN STUDENT ACTIVITIES IN
SECONDARY SCHOOL IN BANGKOK METROPOLITAN
CHANGWAT PHAYAO

ABSTRACT

BY

PATCHARA PUNPATTANAKUL

Presented in partial fulfillment of the requirements

for the Master of Education Degree

Srinakharinwirot University

February, 1984

The purposes of this study were to compare self role awareness and family relationship between the adolescence students in secondary school in Bangkok Metropolitan area and in Changwat Phayao, to compare the difference of self role awareness (toward their ownself; their family and social environment) and family relationship of the sample groups which were different in sexes and level of activities participation, and to find the relationship of self role awareness (toward their ownself, their family and social environment) and family relationship.

Eight hundred students randomly drawn from the secondary school in Bangkok Metropolitan area and Changwat Phayao. A self role awareness test, An activities participation test, a family relationship test were distributed to all sample groups. The finding are as followed.

1. The adolescents students in Bangkok Metropolitan and Changwat Phayao showed significant difference in self role awareness toward their ownself and their family at .05 level, and also showed significant difference in family relationship at the same level.

2. There was no significant difference in self role awareness and in family relationship between those students in M.S. 1 - 3 and M.S. 4 - 6 levels.

3. Significant difference were found between those male and female students in self role awarness toward their ownself, their family and family relationship

4. The higher activities participation group had significantly higher self role awareness only toward their ownself, their family and family relationship than the lower activities participation group at .05 level.

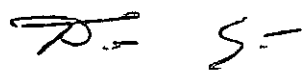
5. There was significant relationship among self role awareness toward their ownself, their family, and family relationship at .05 level ($r = .401, = .324, = .316$ and $= .412$ respectively.)

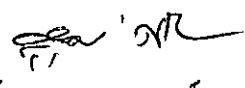
คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปริญญาบัตรฉบับนี้แล้ว เห็นสมควร รับเป็นส่วนหนึ่งของการ ศึกษาตามหลักสูตรปริญญา การ ศึกษาหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

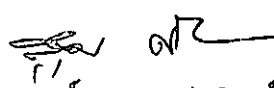
คณะกรรมการที่ปรึกษา

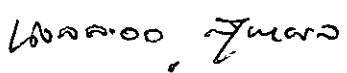
คณะกรรมการสอบ

 ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สวนา พรพัฒน์กุล)

 ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สวนา พรพัฒน์กุล)

 กรรมการ
(อาจารย์สุชัม ศรีนรินทร์)

 กรรมการ
(อาจารย์สุชัม ศรีนรินทร์)

 กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นวลละออ สุภาผล)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลือ แนะนำ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สวณา พงษ์พัฒนกุล อาจารย์ สุชุม ศรีบุรินทร์ และอาจารย์ สมเกียรติ ทิพย์ทัศน์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณ และความกรุณาของอาจารย์ทั้งสามท่านเป็นอย่างมาก และขอขอบพระคุณอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณผู้อำนวยการโรงเรียน อาจารย์ใหญ่ อาจารย์ ตลอดจนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างที่ได้ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูล และ คุณจิตริยา ไชยศรีพรหม คุณกัลยาณี แคนยุกต์ คุณวิมล สุวรรณมณี คุณสมพร ฉันทะ คุณสุกัฏ ไทรเกษ คุณสุมาลี วงศ์เป็แก้ว ที่ได้ให้ความช่วยเหลือในการเก็บข้อมูล

สุดท้ายผู้วิจัยขออภิวินิจฉัยถึงพระคุณของ พ่อแม่ และขอบคุณน้อง ๆ ทุกคน ที่ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจ ตลอดจนสนับสนุนกำลังทรัพย์แก่ผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา

พัชรา พันธุ์พัฒนกุล

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	✓ ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	3
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
	นิยามศัพท์เฉพาะ	6
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
	ความสำนึกในบทบาท	10
	บทบาทของวัยรุ่น	12
	กิจกรรมนักเรียน	18
	สัมพันธภาพในครอบครัว	21
	✓ สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า	25
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	27
	ประชากร	27
	✓ กลุ่มตัวอย่าง	27
	เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	29
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	34
	การวิเคราะห์ข้อมูล	34
	✓ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	35

4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	38
	การเสนอผลวิเคราะห์ข้อมูล	38
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	38
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	39
	ตอนที่ 1 แสดงค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ศึกษา	39
	ตอนที่ 2 เปรียบเทียบความสัมพันธ์ในบทบาทของตนเองของนักเรียน วัยรุ่นที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร และจังหวัดพะเยาที่มีถิ่นที่อยู่ ระดับชั้นเรียน เพศ ระดับ การเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียน	40
	ตอนที่ 3 เปรียบเทียบสัมพันธภาพในครอบครัวของนักเรียนวัยรุ่นที่ กำลังศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครและจังหวัด พะเยาที่มีถิ่นที่อยู่ ระดับชั้นเรียน เพศ ระดับการเข้าร่วม กิจกรรมนักเรียน	45
	ตอนที่ 4 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของความสัมพันธ์ในบทบาทของ ตนเองและสัมพันธภาพในครอบครัว กับการเข้าร่วมกิจกรรม นักเรียนของนักเรียนวัยรุ่นที่กำลังศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาใน กรุงเทพมหานครและจังหวัดพะเยา ..	49
5	บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ . . .	52
	บทย่อ ..	52
	ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า ..	52
	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า ..	53
	การดำเนินการศึกษาค้นคว้า ..	53

บทที่	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล	53
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	54
อภิปรายผล	55
✓ ข้อเสนอแนะ	60
✓ ข้อเสนอแนะทางการวิจัย	60
บรรณานุกรม	62
ภาคผนวก	67

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง แยกตาม ระดับชั้น เรียนและโรงเรียน	28
2 แสดงค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ศึกษา	39
3 เปรียบเทียบความสำคัญในบทบาทของตนเองของนักเรียนวัยรุ่นใน กรุงเทพมหานคร และจังหวัดพะเยา	41
4 เปรียบเทียบความสำคัญในบทบาทของตนเองของนักเรียนวัยรุ่นในชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย	42
5 เปรียบเทียบความสำคัญในบทบาทของตนเองของนักเรียนวัยรุ่นชายและนักเรียน วัยรุ่นหญิง	43
6 เปรียบเทียบความสำคัญในบทบาทของตนเองของนักเรียนวัยรุ่นที่เข้าร่วม กิจกรรมนักเรียนในระดับสูง และระดับต่ำ	44
7 เปรียบเทียบสัมพันธภาพในครอบครัวของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร และจังหวัดพะเยา	45
8 เปรียบเทียบสัมพันธภาพในครอบครัวของนักเรียนวัยรุ่นในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย	46
9 เปรียบเทียบสัมพันธภาพในครอบครัวของนักเรียนวัยรุ่นชายและนักเรียนวัยรุ่น หญิง	47
10 เปรียบเทียบสัมพันธภาพในครอบครัวของนักเรียนวัยรุ่นที่เข้าร่วมกิจกรรมใน ระดับสูง และระดับต่ำ ..	48
11 แสดงความสัมพันธ์สหสัมพันธ์ความสำคัญในบทบาทของตนเองกับการเข้าร่วม กิจกรรมนักเรียน	50

12	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สัมพันธภาพในครอบครัวกับการเข้าร่วม กิจกรรมนักเรียน	51
13	แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบทดสอบความสนใจในบทบาทของตนเอง	90
14	แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบทดสอบการเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียน	92
15	แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบทดสอบสัมพันธภาพในครอบครัว	93

ภูมิหลัง

"วัยรุ่นเป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อแห่งชีวิต" คำกล่าวนี้เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปในหมู่นักจิตวิทยา นักการศึกษา ตลอดจนผู้คนที่รับนิยามและเกี่ยวข้องกับวัยรุ่น เพราะเป็นช่วงชีวิตที่กำลังพัฒนาจากความ เป็นเด็ก ไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่ ทั้งทางกาย ารมณ์ และสังคม (Hurlock. 1973 : 9) สภาวะดังกล่าวทำให้วัยรุ่นต้องเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก อันเกิดจากความไม่สัมพันธ์และสมดุลกันระหว่างพัฒนาการต่าง ๆ (นวลศิริ เปาโรหิตย์ และคนอื่น ๆ 2520 : 208) นอกจากนี้ปัญหาที่เกิดจากความคาดหวังของสังคมที่มีต่อบทบาทตามสถานะภาพของเขา ไม่ว่าจะเป็นบทบาทของตนเอง ต่อครอบครัว และต่อสังคม ถ้าการแสดงบทบาทขัดต่อสถานะภาพแล้วจะทำให้วัยรุ่นต้องประสบปัญหาการปรับตัวและมีผลทำให้เกิดปัญหาสังคมได้ โดย อีริกสัน (Maler. 1978 : 152 citing Erikson.n.d.) ได้อธิบายถึงสาเหตุประการหนึ่งที่ทำให้วัยรุ่นประสบความล้มเหลวในการรู้จักตนเองนั้นเนื่องมาจากปัญหาของการเลือกบทบาทและความไม่ชัดเจนในบทบาท การปล่อยให้วัยรุ่นเผชิญปัญหาเหล่านี้ด้วยตนเองตามลำพังอาจทำให้มีโอกาสพบความสับสนในบทบาทและไม่สามารถสำนึกถึงบทบาทที่แท้จริงของตนเองได้

ในสังคมปัจจุบันจะพบว่าวัยรุ่นจำนวนไม่น้อยมีพฤติกรรม เป็นปัญหาต่อสังคมไม่ว่าจะเป็นปัญหาในครอบครัว ในสถานศึกษา ในท้องถิ่นที่อยู่อาศัยและกลายเป็นปัญหาระดับชาติ พฤติกรรมเหล่านี้ได้แก่การชกแย่งขย้างรุนแรงกับบิดามารดาจนต้องแยกออกไปอยู่อย่างอิสระหรือหนีออกจากบ้าน ปัญหาทางเพศ การติดยาเสพติด การรวมกลุ่มเล่นการพนัน การยกพวกตีกัน เคนขบวนประท้วง ตลอดจนหลงผิดในลัทธิการเมือง

การที่วัยรุ่นจะเจริญเติบโต เป็นพลเมืองดีและเป็นทรัพยากรที่มีค่าของชาติได้มากน้อยเพียงขึ้นั้น เป็นหน้าที่ของผู้ใหญ่ไม่ว่าจะเป็นบิดา มารดา ครู อาจารย์ ตลอดจนผู้หน้าที่เกี่ยวข้องจะต้องช่วยกันประคับประคองช่วงหัวเลี้ยวหัวตอนี้ให้ผ่านไปด้วยดีโดยเริ่มจากการพยายาม

ทำความเข้าใจถึงบทบาทที่อยู่ในความสำคัญของวัยรุ่น เพื่อหาทางแก้ไขและสร้าง เสริมความสำคัญ
ในบทบาทที่ถูกต้องทั้งบทบาทของตนเอง ต่อครอบครัว ต่อสังคม ให้แก่วัยรุ่นเพื่อยึด เป็นแนวปฏิบัติต่อไป

การจัดการศึกษาในปัจจุบันได้ เห็นความสำคัญของการส่งเสริมการแสวงหาบทบาทที่ถูกต้องของ
นักเรียน จะเห็นได้จากแผนการศึกษาของชาติ พ.ศ.2520 ซึ่งใช้อยู่ในปัจจุบันได้กำหนดจุดมุ่งหมายที่
เกี่ยวกับการพัฒนาให้นักเรียนมีความสำคัญและแสดงบทบาทที่ถูกต้องซึ่งนำมาสรุปได้ดังนี้

"เพื่อมุ่งสร้าง เสริมคุณภาพของพล เมือง โดยให้ความเคารพในสิทธิและหน้าที่ของตนและ
ของผู้อื่น ให้มีความรับผิดชอบต่อชาติ ต่อท้องถิ่น ต่อครอบครัว และต่อตนเอง ตลอดจนให้มีความ
สำคัญในความเป็นไทยร่วมกัน"

ผลจากจุดมุ่งหมายดังกล่าวทำให้ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบทางด้านการศึกษา เช่น ผู้บริหารและ
ครูอาจารย์มุ่งส่งเสริมลักษณะดังกล่าวโดยการ สนับสนุนให้มีการ จัดกิจกรรม รมนักเรียนชั้นในสถานศึกษา
ทุกแห่ง โดยเฉพาะในโรงเรียนมัธยมศึกษา กิจกรรมที่จัดโดยทั่วไปได้แก่ สภานักเรียน ชมรม
วิชาการ การจัดการแสดง การแข่งขันกีฬา ตลอดจนการทัศนศึกษา เป็นต้น (ภิญโญ สาธร
2516 : 229) กิจกรรมเสริมหลักสูตรมีความสำคัญอย่าง เอนกอนันต์ถึงกับ เป็นเครื่องกำหนดความ
สำเร็จและความล้มเหลวในชีวิตได้ (อุดม หนูทอง 2518 : 2) เพราะการส่งเสริมการจัด
กิจกรรมดังกล่าว เป็นการ เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงออกอย่างอิสระ โดยครูอาจารย์จะเป็น เพียง
ผู้ให้คำปรึกษาเท่านั้น อัน เป็นการส่งเสริมการ แสวงหาบทบาทที่ถูกต้อง เหมาะสมของนักเรียน ซึ่งเป็น
ประโยชน์อย่างยิ่งต่อตัวนักเรียนเอง นอกจากนี้ผลของการ จัดกิจกรรมหลายด้านยังเป็น ประโยชน์
ต่อโรงเรียนและสังคมอีกด้วย ถึงแม้กิจกรรมนักเรียนจะก่อให้เกิดประโยชน์อย่างมากมาย แต่ก็
พบบ่อยครั้งว่าก่อให้เกิดผลเสียในด้านต่าง ๆ ไม่น้อย เช่น นักเรียนบางคนรวมกิจกรรมมากเกินไป
จนเสียการเรียน กิจกรรมบางอย่างทำให้เกิดความแตกแยก ทะเลาะวิวาท บางครั้งเกิดความ
เข้าใจผิดในบทบาทของตนเองจนเกิดความขัดแย้งกับครูอาจารย์และผู้บริหารทำให้เกิดความวุ่นวายขึ้น
ภายในสถานศึกษา (ธนู แสงศักดิ์ 2513 : 22) ปัญหาเหล่านี้อาจจะเกิดจากปัญหาส่วนตัวของ
นักเรียนบางคนที่ได้เป็นผู้นำ หรือได้มีบทบาทสำคัญในการจัดกิจกรรม ซึ่งจะได้ยินบ่อยครั้งว่าผู้ที่
มีบทบาทสำคัญในการจัดกิจกรรมส่วนหนึ่ง เป็นผู้ที่มีปัญหาทางครอบครัว จึงพยายามแสดงออกด้วยการ

รับผิดชอบต่อส่วนรวม โดยการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อเป็นการชดเชยความบกพร่องในบ้านของตน (Compensation) ซึ่งทำให้สามารถหลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่พึงปรารถนาและหาสิ่งอื่นเป็นการทดแทนได้อันเป็นกลวิธานทางจิต (Defense Mechanism) แบบหนึ่ง ครอบครัวยิ่งมีส่วนสำคัญต่อวัยรุ่นมาก เพราะเมื่อวัยรุ่นมีความสัมพันธ์กับบิดามารดาเพียงใดก็มีโอกาสเปลี่ยนแปลงในบทบาทได้มากเท่านั้น (นวลศิริ เปาโรหิตย์ และคนอื่นๆ 2520 : 260) และถ้าบิดามารดาเป็นตัวแบบที่ดี ปัญหาสับสนในบทบาทก็จะน้อยลง แต่ถ้าเป็นไปในทางตรงกันข้าม วัยรุ่นก็จะประสบปัญหาในครอบครัวจะเกิดความเกลียดชังบ้าน พยายามแสวงหาความอบอุ่นนอกบ้าน (ประเทิน มหาจันทร์ 2521 : 57) ซึ่งถ้าผลดังกล่าวทำให้วัยรุ่นแสดงออกด้วยการเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนด้วยความสับสนหรือความสำนึกที่ไม่ถูกต้องก็อาจจะเกิดผลเสียต่อตัววัยรุ่นเองในการปรับตัวและอาจกลายเป็นปัญหาของสังคมต่อไป

ด้วยเหตุดังกล่าว ผู้วิจัยจึง เห็นความจำเป็นที่จะต้องศึกษาความสำนึกในบทบาทของตนเอง และสัมพันธภาพในครอบครัวของนักเรียนวัยรุ่นที่มีสภาพสังคม ระดับการศึกษา เพศ และระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียน ที่แตกต่างกัน ตลอดจนศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสำนึกในบทบาทของตนเอง และสัมพันธภาพในครอบครัวกับการเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียน เพื่อนำผลการศึกษาดังกล่าวไปเป็นแนวทางในการสร้างเสริมพัฒนาการในช่วงวัยรุ่น เพื่อให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบความสำนึกในบทบาทของตนเองของนักเรียนวัยรุ่นที่กำลังศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร และจังหวัดพะเยาที่มีความแตกต่างกันดังนี้

- 1.1 ถิ่นที่อยู่อาศัย
- 1.2 ระดับชั้นเรียน
- 1.3 เพศ
- 1.4 ระดับการเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียน

2. เพื่อเปรียบเทียบสัมพันธภาพในครอบครัวของนักเรียนวัยรุ่นที่กำลังศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครและจังหวัดพะเยา ที่มีความแตกต่างกันดังนี้

2.1 ที่อยู่อาศัย

2.2 ระดับชั้นเรียน

2.3 เพศ

2.4 ระดับการเข้าร่วมกิจกรรมรมนักเรียน

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสำนึกในบทบาทของตนเองและสัมพันธภาพในครอบครัวกับการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียนวัยรุ่นที่กำลังศึกษาในโรงเรียนมัธยมในกรุงเทพมหานครและจังหวัดพะเยา

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ทำให้ทราบว่านักเรียนวัยรุ่นที่มีความแตกต่างกันในด้านถิ่นที่อยู่ ระดับชั้นเรียน เพศ และระดับการเข้าร่วมกิจกรรม จะมีความสำนึกในบทบาทของตนเอง แตกต่างกันหรือไม่ อันจะทำให้ผู้มีส่วนรับผิดชอบและเกี่ยวข้องกับนักเรียนวัยรุ่นดังกล่าว ไซ้เป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนการสอน เพื่อพัฒนาความสำนึกในบทบาทของวัยรุ่นได้เหมาะสม

2. ทำให้ทราบว่านักเรียนวัยรุ่นที่มีความแตกต่างกันในด้านถิ่นที่อยู่ ระดับชั้นเรียน เพศ และระดับการเข้าร่วมกิจกรรม จะมีสัมพันธภาพในครอบครัวแตกต่างกันหรือไม่ ซึ่งจะเป็นแนวทางในการแก้ปัญหา ป้องกันปัญหาอันเกิดจากสภาพแวดล้อม สถานภาพ ตลอดจนการเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนและส่งเสริมสิ่งเหล่านี้ให้เหมาะสมกับสถานภาพทางครอบครัวอีกด้วย

3. ทำให้ทราบว่าการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียนวัยรุ่นเป็นผลมาจากองค์ประกอบทางความสำนึกในบทบาทของตนเอง หรือมาจากความสัมพันธ์ในครอบครัว หรือทั้งสององค์ประกอบรวมกัน

ขอบเขตในการศึกษาคนควา

1. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เป็นวัยรุ่นที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนรัฐบาลในกรุงเทพมหานครและจังหวัดพะเยา ประจำปีการศึกษา 2526 จำนวนจังหวัดละ 400 คน ในแต่ละจังหวัดแบ่งตามระดับการศึกษาสองระดับคือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย ระดับละ 200 คน เป็นชาย 100 คน หญิง 100 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 800 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

ถิ่นที่อยู่

- กรุงเทพมหานคร
- จังหวัดพะเยา

ระดับชั้นเรียน

- มัธยมศึกษาตอนต้น
- มัธยมศึกษาตอนปลาย

เพศ

- ชาย
- หญิง

การเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียน

- เข้าร่วมกิจกรรมในระดับสูง
- เข้าร่วมกิจกรรมในระดับต่ำ

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

ความสำคัญในบทบาทของตนเอง แบ่งเป็นสามลักษณะ คือ

- บทบาทต่อตนเอง

– บทบาทต่อครอบครัว

– บทบาทต่อสังคม

สัมพันธภาพในครอบครัว

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความสำนึกในบทบาทของตนเอง หมายถึง การที่บุคคลมีความรู้ ความเข้าใจในการแสดงออกตามสิทธิและหน้าที่ของตนเองตามสถานภาพของตน โดยแบ่งบทบาทออกเป็นสามลักษณะ คือ

1.1 บทบาทต่อตนเอง หมายถึง การแสดงออกตามสิทธิและหน้าที่ของตนเองที่มีต่อตนเองตามสถานภาพของตน อันได้แก่

- การทำกิจการต่าง ๆ ของตนด้วยตนเอง
- ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน
- แบ่งเวลาในการทำงาน การเล่าเรียน การเล่น และอื่น ๆ อย่าง

เหมาะสม

- รักษาสุขภาพของตนเองให้แข็งแรงสมบูรณ์
- เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความก้าวหน้าของตนเอง
- สนใจถึงความสามารถและความถนัดของตนเอง
- สนใจและศึกษาเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ
- ประหยัดและเก็บออมเพื่ออนาคตของตนเอง
- มีวินัยในตนเอง
- ปรับตัวเข้ากับผู้อื่น

1.2 บทบาทต่อครอบครัว หมายถึง การแสดงออกตามสิทธิและหน้าที่ของตนเองที่มีต่อครอบครัวตามสถานภาพของตน อันได้แก่

- เคารพและปฏิบัติตามคำสั่งสอนของพ่อแม่

- สุภาพอ่อนน้อมต่อ พ่อแม่ และผู้อาวุโส
- เอาใจใส่รักเกื้อเฟื้อน้อง เมื่อทำผิด
- เอาใจใส่สุขภาพ ความสุข ความทุกข์ และให้ความช่วยเหลือ

สมาชิกในครอบครัว

- ช่วยแม่ เบาภาระในกรทำงานบ้าน
- มีส่วนช่วยในการ เพิ่มรายได้ของครอบครัว
- ส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าของสมาชิกอื่น ๆ

1.3 บทบาทต่อสังคม หมายถึง การแสดงออกตามสิทธิและหน้าที่ของตนเอง ที่มีต่อสถานศึกษา ชุมชน และประเทศชาติตามสถานภาพของตนอันได้แก่

- x - ให้ความช่วยเหลือ เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ผู้อื่น
 - รักษาสาธารณสมบัติ
 - บำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวม
 - ปฏิบัติตามกฎหมายของบังคับของโรงเรียน
 - รักษาทรัพย์สินสมบัติของโรงเรียน
 - สร้างชื่อเสียงให้แก่โรงเรียน
 - มีความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์
 - ร่วมกิจกรรมและทำนุบำรุงศาสนา
 - ปฏิบัติตามกฎหมาย
 - สนับสนุนการปกครองประเทศและการอยู่ร่วมกันตามนโยบายของ

รัฐบาล

- สอดส่องดูแลความปลอดภัย
- การดำรงไว้ซึ่งระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย

ความสำนึกในบทบาททั้งสามด้านวัดได้โดยแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2. วิทยฐานะ หมายถึง นักเรียนซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายในโรงเรียนรัฐบาล และเมื่ออายุตั้งแต่ 13 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป โดยแบ่งเป็น

2.1 นักเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานครและอาศัยอยู่กับบิดามารดาที่มีภูมิลำเนาในกรุงเทพมหานคร

2.2 นักเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพะเยา หมายถึงนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนในจังหวัดพะเยา และอาศัยอยู่กับบิดามารดาที่มีภูมิลำเนาในจังหวัดพะเยา

✳ 3. การเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียน หมายถึง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมนักเรียนอันได้แก่ สถานักเรียน ชมรมต่าง ๆ การกีฬา ลูกเสือ อนุศาสนาจารย์ เนตรนารี ผู้บำเพ็ญประโยชน์ นิตยรศการ คนตรี การละคร การทัศนศึกษาและการจัดทำวารสาร การเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าววัดได้จากแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น/ โดยแบ่งออกเป็นสองระดับคือ

✳ 3.1 การเข้าร่วมกิจกรรมในระดับสูง หมายถึง ระดับที่ทำคะแนนจากแบบทดสอบได้ตั้งแต่คะแนนของตำแหน่ง เบอร์ เช่น โทลที่ 75 ขึ้นไป

✳ 3.2 การเข้าร่วมกิจกรรมในระดับต่ำ หมายถึง ระดับที่ทำคะแนนจากแบบทดสอบได้ตั้งแต่คะแนนของตำแหน่ง เบอร์ เช่น โทลที่ 25 ลงมา

(4.) สัมพันธภาพในครอบครัว หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมที่พ่อและ/หรือแม่ปฏิบัติต่อลูก พฤติกรรมที่ลูกปฏิบัติต่อพ่อและ/หรือแม่ อันได้แก่

- การพักผ่อนร่วมกันในครอบครัว
- การมีส่วนร่วมในการ แสดงความคิดเห็นและรับรู้ เรื่องราวต่าง ๆ
- การมีส่วนร่วมในการ ตักสินใจ ✓
- การ เห็นชอบของพ่อแม่
- ความรักความห่วงใยของพ่อแม่
- ความไว้วางใจของพ่อแม่ ✓
- การที่พ่อแม่ เห็นด้วยกับกิจกรรมของ เพื่อน ๆ ของลูก
- การที่บุตรยอมรับ เกณฑ์มาตรฐานของพ่อแม่
- ความรักและ เคารพของลูกที่มีต่อพ่อแม่ ✓
- การ ไม่มีข้อกำหนดมากเกินไป

- การไม่เข้มงวดกวดขันเกี่ยวกับระเบียบวินัยมากเกินไป
- การไม่ปกป้องคุ้มครองมากเกินไป
- การที่พ่อแม่ไม่ค่อยยำเฒ่าถึงความสำเร็จมากเกินไป
- การยินดีให้กำลังใจเพื่อความสำเร็จ
- ความกลมเกลียวของพ่อแม่

สัมพันธภาพในครอบครัว วัคได้จากแบบทดสอบที่ผู้วิจัยปรับปรุงมาจากของ กุลวรรณ
วิทยาวงศรุจ (กุลวรรณ วิทยาวงศรุจ 2526 : 85 - 95)

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความสำนึกในบทบาท

ความสำนึก (Awareness) หมายถึง การรับรู้หรือการที่บุคคลมีความรู้ในสิ่งต่าง ๆ การรับรู้หรือความสำนึกของบุคคลจัดเป็นขั้นต้นของขบวนการทางจิต เป็นต้นว่า การยอมรับ นวัตกรรม และกระบวนการ เกิดทัศนคติ (จรรยา สุวรรณทัต 2525 : 11)

ความสำนึก เป็นแรงควบคุมภายใน ซึ่งประกอบด้วย ความรู้สึกนึก ความละเอียด อันเป็นผลทำให้มีการ กระทำตามความสำนึก (อุบลรัตน์ เฟิงสถิตย์ 2524 : 284)

บทบาท (Role) หมายถึง สิทธิและหน้าที่ในการประ ะพฤติปฏิบัติที่บุคคลหนึ่งมีต่อบุคคล อื่นในสังคม (อมรา พงศพิชญ์ 2521 : 91 - 92) บทบาทและสถานภาพจึง เป็นสิ่งที่คู่กัน โดยบทบาทจะขึ้นอยู่กับสถานภาพ ดังที่ สุขุม ศรีบูรินทร์ (สุขุม ศรีบูรินทร์ 2525 : 59) ได้ให้ความหมายของบทบาทว่า "คือพฤติกรรมหรือ การหน้าที่ของสถานภาพ เมื่อปัจเจกชนมี หรือ ใค้สถานภาพทางสังคม ก็จะมีการปะทะสังสรรค์ กระทำหรือประ ะพฤติปฏิบัติตามสถานภาพนั้น ๆ" เช่น

สถานภาพเป็นเด็ก ควรแสดงบทบาทอย่างไร

สถานภาพเป็นผู้ใหญ่ ควรแสดงบทบาทอย่างไร

สถานภาพเป็นนักเรียน ควรแสดงบทบาทอย่างไร

สถานภาพเป็นครูอาจารย์ ควรแสดงบทบาทอย่างไร

ในการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทนั้น สามารถแยกพิจารณาออกเป็นสองนัย (ไพบูลย์ ช่างเขียน 2516 : 29 - 30) โดยนัยแรกเป็นการพิจารณาค่านโครงสร้างสังคม ทั้งนี้บทบาทจะหมายถึง ตำแหน่งทางสังคมที่มีชื่อเรียกต่าง ๆ กัน ซึ่ง เป็นการแสดงลักษณะโดยคุณสมบัติและกิจกรรมของ บุคคลที่ครองตำแหน่งนั้น ส่วนนัยหนึ่ง เป็นการพิจารณาค่านการ แสดงบทบาทจะหมายถึงวิธีการ แสดงพฤติกรรมของบุคคลที่ปฏิบัติสัมพันธ์ทางสังคมว่าจะปฏิบัติต่อกันอย่างไร จึงกล่าวได้ว่าบทบาท

ของบุคคลจะขึ้นอยู่กับสถานภาพที่ตนครองอยู่ และคุณสมบัติส่วนตัวของบุคคลนั้น ดังนั้นบทบาทของแต่ละบุคคลจึงแตกต่างกันไปตามสถานภาพที่ตนครองอยู่ และคุณสมบัติส่วนตัวของบุคคลนั้น อันได้แก่ อุนิสิสัย ความคิด ความรู้ ความสามารถ มูลเหตุจูงใจ ความพอใจ และการได้รับการอบรม ซึ่งสรุปสาระสำคัญได้เป็นข้อ ๆ ดังนี้

1. บทบาทมีประจำอยู่ในทุกสถานภาพของสังคม
2. วัฒนธรรมและชนบทรรมนิยมประเพณีในสังคม เป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งในการกำหนด

บทบาท

3. การที่บุคคลจะทราบบทบาทใดต้องมีสังคมประกิต
4. บทบาทจริงที่บุคคลแสดงนั้น ไม่นั่นอนเสมอไปว่าจะเหมือนกับบทบาทที่คาดหวังหรือที่ควรจะเป็น เพราะบทบาท เป็นผลของปฏิกิริยาแห่งบุคลิกภาพของบุคคลที่ครองสถานภาพร่วมกับบุคลิกภาพของบุคคลที่มาร่วมในพฤติกรรม และสิ่งกระตุ้นต่าง ๆ ที่มีในเวลาและสถานที่ซึ่งมีการแสดงบทบาทนั้น

จากสาระสำคัญในข้อที่ 3 สามารถสรุปได้ว่า การที่บุคคลจะมีความสำนึกในบทบาทมากน้อยและ /หรือถูกต้อง เพียงใคนั้นขึ้นอยู่กับกระบวนการทางสังคมประกิตของแต่ละบุคคล ซึ่งข้อสรุปดังกล่าวนี้สอดคล้องกับความเห็นของ สุขุม ศรีบุรินทร์ (สุขุม ศรีบุรินทร์ 2525 : 56) ที่กล่าวว่า การทำให้เกิดความสำนึกในบทบาททางสังคมและมีทัศนคติที่ดี เป็นจุดมุ่งหมายข้อหนึ่งของสังคมประกิต

✓ ในเรื่องของการบวนการสังคมประกิตนั้น วีระยุทธ วิเชียรโชติ (วีระยุทธ วิเชียรโชติ 2513 : 23) กล่าวว่า เป็นการเรียนรู้การรับเอาแบบแผนพฤติกรรม ค่านิยม ความรู้สึกต่าง ๆ โดยบุคคลจะเรียนรู้ขบวนการสังคมประกิตมาตั้งแต่แรกเกิด เด็กได้มีการเรียนรู้ความเป็นอยู่และบทบาทภายในครอบครัว โดยจะเริ่มเรียนรู้จากเรื่องของตนเอง ไปยังบุคคลอื่น ๆ เมื่อเด็กเติบโตขึ้นมีวุฒิภาวะมากขึ้น สังคมของเขาก็จะกว้างขวางออกไปอีก การได้ติดต่อกับบุคคลอื่น ๆ ได้ เป็นสมาชิกของกลุ่ม ทำให้บทบาทของเขาซับซ้อนมากขึ้น ในขณะที่เดียวกันเขาก็จะนำเอาการเรียนรู้ภายในบ้าน ซึ่ง เป็นรากฐานของเขา ไปใช้ในระบบสังคมอื่น ๆ

บทบาทของวัยรุ่น

1. บทบาทที่มีต่อตนเอง ในหนังสือแบบเรียนวิชาสังคมศึกษา ของกรมวิชาการ (กรมวิชาการ 2515 : 6) ได้กล่าวถึงลักษณะของการที่จะครองตนในวัยรุ่นไว้ดังต่อไปนี้

1.1 เกี่ยวกับการศึกษาเล่าเรียน วัยรุ่นเป็นวัยที่กำลังอยู่ในระหว่างการศึกษาเล่าเรียนโดยแท้ คือ มีเวลาว่างพอและยังไม่มีข้อผูกพันทางครอบครัวมากนัก จึงควรฉวยโอกาสเสียตอนนี้ ฉะนั้นแม้มีเหตุจำเป็นไม่มีโอกาสศึกษาเล่าเรียนต่อในโรงเรียนก็ควรหาทางฝึกฝนตนเองให้มีความรู้ติดตัวไว้สำหรับชีวิตภายหน้า อย่างดีที่สุด ที่จะพึงกระทำได้ สมกับคำภักษที่ว่า "เมื่อน้อยให้เรียนวิชา ให้หาสินเมื่อใหญ่"

1.2 เกี่ยวกับบุคลิกลักษณะแยกออกเป็น

ก. การแต่งตัว เนื่องจากบุคคลในวัยรุ่นเป็นผู้ที่อยู่ในวัยที่มีเรือนร่างและลักษณะผิวพรรณเป็นที่เจริญตาเจริญใจอยู่โดยธรรมชาติแล้ว และยังไม่ถึงวัยอันควรที่จะต้องตกแต่งเพื่อล่อตาล่อใจใคร ๆ ฉะนั้นจึงไม่พึงควรที่จะกัดคดม ทาปาก ทาเล็บ เขียนคิ้ว หรือตกแต่งเสริมสวยให้ผิดธรรมชาติที่งามที่อยู่แล้วนั้นเลย สำหรับชายควรตัดผมสั้นและนอกจากนี้ไม่ควรประดับกายด้วยเครื่องประดับต่าง ๆ เช่น สร้อยคอ เป็นต้น

ข. การแต่งกาย พึงละเว้นไม่ใช้เสื้อผ้าที่มีราคาแพงเกินควรหรือที่มีแบบรูปทรงไม่สุภาพจาตุณัยันดา เป็นอันขาด การแต่งกายก็หมายความว่าความเรียบร้อยสะอาดตาเหมาะสมแก่วัยและสภาพของผู้สวมใส่ และต้องถูกตามกาลเทศะด้วย

ค. ทาทาง มรรยาทและการวางตัว ควรสงบเสงี่ยมสุภาพเรียบร้อยอ่อนน้อม ให้สมกับบุคคลในวัยรุ่นนี้ มีความน่าเอ็นดูอยู่แล้วโดยสม่ำเสมอ

1.3 เกี่ยวกับความประพฤติ การครองความเป็นคนรุ่นหนุ่มรุ่นสาวไว้ นั่นก็คือคำรงตนไว้ให้สมกับที่ตนยังเป็นผู้แรกเริ่ม ยังไม่ถึงวัยที่จะเกี่ยวข้องกับชีวิตของความรักความใคร่ได้แก่ ไม่ริเล่นกับความรัก สำหรับเรื่องนี้ นอกจากตนจะตั้งใจไม่ชองแะแล้ว ยังจะต้องระมัดระวังตนไม่ให้ตกไปเป็นเหยื่อของผู้อื่นด้วย เช่น ระมัดระวังไม่ไปไหนมาไหนคนเดียวในที่เปลี่ยวและเวลาค่ำคืน ไม่เชื่อคำหลอกลวง เยินยอ หรือไว้ใจในคนอื่นจนเกินไปหรือไม่หลง

คามเพื่อน หรือผู้รู้จักคุ้นเคย หรือผู้อื่นที่จะชักนำให้ฝ่าฝืนคำสั่งตักเตือนของผู้ปกครอง ฯลฯ เป็นต้น

1.4 การสร้างลักษณะนิสัย เป็นการสร้างพื้นฐานให้แก่ตนเองในชีวิตกายหน้าแยกออกเป็น

ก. ฝึกการทำงาน พึงตระหนักว่าต่อไปตนจะต้องเป็นผู้ใหญ่ จะต้องทำงานเพื่อชีวิตและครอบครัว การไม่เกียจคร้านหมั่นขยันในการทำงานจึง เป็นของสำคัญที่จะต้องฝึกให้เกิดมีขึ้นเป็นนิสัย เช่น ช่วยผู้ปกครองประกอบ การงานที่ได้รับมอบหมายโดยไม่หลีกเลี่ยง ละเลย เป็นต้น

ข. การใช้จ่าย ไม่ควรที่จะฟุ่มเฟือยสุรุ่ยสุร่ายอย่างเด็ดขาด เพราะตนยัง เป็นผู้ไม่มีรายได้ หรือแม้จะมีบ้าง หากก็ควรที่จะฝึกฝนตนให้เป็นผู้ประหยัด มีนิสัยลู่ เก็บออม

2. บทบาทที่มีต่อครอบครัว วันเพ็ญ คำเมือง (วันเพ็ญ คำเมือง 2522 : 85) เป็นผู้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการ เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ว่าจะต้องมีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

2.1 รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ในการ เพิ่มพูนรายได้ของครอบครัว อย่างถูกต้อง

2.2 มีส่วนรับผิดชอบและแก้ปัญหาภายในครอบครัวในฐานะ เป็นสมาชิกภายในครอบครัว

2.3 ให้ความร่วมมือในกิจการทุกอย่าง เพื่อให้ครอบครัวมีความสุข

2.4 มีความรักใคร่กลมเกลียว เคารพนับถือให้เกียรติซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิกในครอบครัว

ในการพิจารณาหน้าที่ที่ควร จะปฏิบัติตามลักษณะของสมาชิกในครอบครัว เอื้อ บุศย เกศ (เอื้อ บุศย เกศ 2515 : 67 - 68) ได้กล่าวถึงหน้าที่ของบุตรที่พึงปฏิบัติต่อบิดามารดาไว้ ดังนี้

1. ต้องแสดงความ เคารพต่อบิดามารดา

2. ต้อง เชื่อฟัง คำสั่ง สอน ตักเตือน ของ บิณฑามารคา
3. ต้อง แสดง ความ มกัฏญุกต เวทีตอ บิณฑามารคา
4. ต้อง ช่วย คำ รัง สกฤล ของ บิณฑามารคา
5. ต้อง ช่วย รักษา ชื่อ เสี่ยง เกียรติคุณ ของ บิณฑามารคา ไว้
6. ต้อง ช่วย ทำ งาน ของ บิณฑามารคา
7. ต้อง ประกอบ อาชีพ ของ ตน เมื่อ เติบ ใหญ่ แล้ว ย่า ให้ บิณฑามารคา หา เลี้ยง

ตลอดไป

8. พึง ทำ กิจ ของ บิณฑามารคา สร้าง ค่าง ไว้ ให้ สำ เร็จ ล่วง ไป
9. ต้อง ไม่ ประพฤติ ใน สิ่ง ที่ นำ ความ เสื่อม ใจ มา สู บิณฑามารคา
10. ควร ปฏิบัติ ตาม พิธี กรรม ทาง ศาสนา หรือ ประเพณี ที่ บิณฑามารคา เชื่อถือ ส่วน หน้าที่ พึง ปฏิบัติ ต่อ พี่น้อง หรือ สมาชิก อื่น ๆ รวมทั้ง ผู้อาศัย ใน ครอบครัว มี ดังนี้
 1. คุณ แล ทุกข์ สุข ของ ญาติ พี่น้อง และ คน อาศัย ใน บ้าน ให้ ได้ อยู่ โดย มีความ สุข

ปราศ จาก ภัย อันตร าย หรือ ถูก เบียด เบียน

2. ให้ ความ ช่วย เหลือ อุปการ ะ ตาม สมควร แก่ ฐานะ ของ ผู้ ให้ และ คน รับ ให้
3. พுக จา สัน หนา ปราศ รัย ภัย ตาม โอกาส
4. พุก จา ภัย วา จา สุ ภาพ และ ออน หวาน
5. เมื่อ มี เหตุ เกิด ขึ้น พึง หา ทาง ตกลง กัน โดย สงบ เสมอ อย่า ให้ ได้ ถียง

วิ วาท กัน

6. พึง ให้ ความ ยุติ ธรรม ต่อ ทุก คน โดย สม่า เสมอ ไม่ เลือ ก ที่ รัก มัก ที่ ชัง
7. สอด ส่อง คุณ แล ความ เป็น อยู่ และ ความ ประพฤติ ของ คน ใน บ้าน มี ให้ เกิด เรื่อง

ไม่ คิง งาม ขึ้น

8. เมื่อ มี อะไร ก็ แบ่ง มัน ให้ ไม่ เก็บ ัง าร ับ ประ ธาน แต่ คน เดียว ควร มี ความ เชื้อ เพื่อ ใ ต่อ แแต่ คน ใน ครอบครัว เดียว กัน
9. เมื่อ มี คน ใจ เจ็บ ไข ได้ ป่วย ลง ก็ ช่วย เหลือ ให้ การ รักษา พยาบาล

10. เมื่อผู้อาศัยมีเรื่องเดือดร้อน พอช่วยได้ก็ต้องช่วยตามสมควร
3. บทบาทที่มีต่อสังคม โดยจะแยกพิจารณาเป็น

- 3.1 บทบาทที่มีต่อเพื่อน
- 3.2 บทบาทที่มีต่อโรงเรียน
- 3.3 บทบาทที่มีต่อชุมชน
- 3.4 บทบาทที่มีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

บทบาทที่มีต่อเพื่อน หน่วยศึกษานิเทศ (หน่วยศึกษานิเทศ กรมสามัญศึกษา 2518 : 206) ได้ให้ข้อคิดแก่วัยรุ่นในการที่จะรักษามิตรภาพไว้ว่า ควรปฏิบัติตนดังนี้

1. ทาคนให้เสมอต้นเสมอปลาย
2. ไม่ละทิ้งในยามที่เพื่อนตกทุกข์ได้ยาก
3. ซื่อสัตย์ต่อมิตรสหายไม่สรรเสริญต่อหน้าลับหลังนินทา
4. นับถือวงศ์วานศาคณาญาติของมิตร

บทบาทที่มีต่อโรงเรียน สงวน สิริพิเศศอรุณ (สงวน สิริพิเศศอรุณ 2522 : 79 - 80) แบ่งบทบาทของวัยรุ่นที่มีต่อโรงเรียนไว้ดังนี้

1. สร้างชื่อเสียงให้แก่โรงเรียน
2. ปฏิบัติตามระเบียบและกฎเกณฑ์ข้อบังคับของโรงเรียนและสร้างวินัยที่ดี
3. เชื่อฟังคำสั่งสอนของครูอาจารย์

บทบาทที่มีต่อชุมชน จากหนังสือแบบเรียนสังคมศึกษา วิชาหน้าที่พลเมือง ประโยคมัธยมศึกษาตอนต้น (กรมวิชาการ 2515 : 11) ได้แจกแจงบทบาทของวัยรุ่นที่มีต่อชุมชนไว้ดังนี้

1. อุทิศตนเพื่อสงเคราะห์ชุมชนและยกฐานะสังคม อย่างมีชีวิตเพียงเพื่อตนเองและครอบครัวเท่านั้น ฟังระลึกว่า เราเป็นส่วนหนึ่งของสังคมซึ่งเรามีพันธะรับผิดชอบอยู่ด้วย

2. ปลุกฝังนิสัยใช้สินค้าที่ผลิตหรือทำขึ้นในประเทศ จงอุดหนุนผลิตผลและการค้าของไทย

3. ให้ประโยชน์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ และสงวนไว้เพื่อคนรุ่นหลัง
4. เจริญรอยภูมิธรรมอันสูงตาม เยี่ยงบรรพบุรุษ ทั้งในการศึกษาวัฒนธรรม และวีรกรรม เคารพนับถือ เกียรติประวัติวีรบุรุษของเรา วิถีชีวิตของท่านเหล่านั้นชี้ให้เห็น หน้าที่และเกียรติที่เราพึง เจริญรอยตาม

บทบาทที่มีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ วีระชัย มีชอบธรรม (วีระชัย มีชอบธรรม 2520 : 170 - 172) ไก่กล่าวถึงบทบาทที่มีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ไว้ดังนี้

1. ต้องจงรักภักดีและรักษาไว้ซึ่งสถาบัน ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
2. ต้องรักษาไว้ซึ่ง การปกครองระบบประชาธิปไตย
3. ต้องช่วยกันป้องกันประเทศ
4. ต้องปฏิบัติตามกฎหมายบ้านเมืองอย่างเคร่งครัด
5. ต้องให้ความร่วมมือช่วยเหลือแก่ทางราชการ

นอกจากนี้ยังพบว่าหนังสือแบบเรียนสังคมศึกษาวิชาหน้าที่พลเมืองประโยคมัธยมศึกษาตอนต้น (กรมวิชาการ 2515 : 46) ได้แยกบทบาทของเด็กที่มีต่อชาติตามวัฒนธรรมไว้ดังนี้

1. รักษาชาติ หมั่นระลึกถึงชาติเสมอ ให้มีความเห็นแก่ตัวน้อย กลายเป็น ความเห็นแก่ชาติมากขึ้น
2. ช่วยกันรักษาและดูแลส่งเสริมขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงามของชาติมิให้สูญสิ้นไป
3. ส่งเสริมนโยบายของชาติ เช่น ปฏิบัติตามนโยบาย
4. รู้จักถนอมรักษาและช่วยกันบำรุงรักษาทรัพย์สินสมบัติอันเป็นสาธารณะของชาติ
5. ช่วยกันขจัดเหตุร้าย หรือแม่แต่ชาวสารต่าง ๆ ที่ทำให้คนในชาติแตกความสามัคคีกัน
6. สร้างเสริมนิสัยอันดีงามให้ภูมิใจเป็นสมบัติประจำชาติ เช่น นิสัยรักสงบ

เชื่อ เพื่อ เชื่อ แต่ นิสัยขยันขันแข็งในการทำงาน กล้าหาญ รักเกียรติของชาติ

สำหรับงานวิจัยเกี่ยวกับเรื่องความสำนึกในบทบาทต่าง ๆ นั้นยังไม่มีผู้ใดเคยศึกษาวิจัยมาก่อน มีแต่การศึกษาเรื่องความสำนึกในหน้าที่พลเมือง ซึ่งก็จัดได้ว่ามีความเกี่ยวข้องกับ ความสำนึกในบทบาท การศึกษาดังกล่าวมีดังนี้

แสงสุรีย์ คงศิลป์ (แสงสุรีย์ คงศิลป์ 2519 : 107) ได้ศึกษาถึงความสำคัญในหน้าที่พลเมืองในค่านิยมที่เกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองในระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในภาคเหนือจำนวน 620 คน พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความสำคัญในหน้าที่พลเมืองมากกว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และนักเรียนหญิงมีความสำคัญในหน้าที่พลเมืองมากกว่านักเรียนชาย

ผลการวิจัยข้างต้นสอดคล้องกับผลการวิจัยบางประการของ สwana พรพัฒน์กุล (Swana พรพัฒน์กุล 2520 : 60 - 62) ที่ศึกษาความสำคัญในหน้าที่พลเมืองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 1,341 คน ความสำคัญในหน้าที่พลเมืองที่ Swana พรพัฒน์กุล ได้ศึกษานั้นเกี่ยวข้องกับการปกครองประเทศ เศรษฐกิจ การกินที่อยู่ดี คุณธรรม ความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง ฯลฯ ผลการวิจัยปรากฏว่า โดยทั่วไปแล้วนักเรียนที่เรียนอยู่ในชั้นเรียนที่สูงกว่ามีความสำคัญในค่านิยมต่าง ๆ สูงกว่านักเรียนในชั้นเรียนที่ต่ำกว่า ส่วนในเรื่องความแตกต่างระหว่างเพศนั้น พบว่าเด็กหญิงมีความสำคัญสูงกว่าเด็กชายในค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับกำลัง หรืออำนาจทางการคุ้มครองป้องกันบ้านเมือง และเด็กชายมีความสำคัญสูงกว่าเด็กหญิงในเรื่องของการกินที่อยู่ดี สำหรับความแตกต่างในดินที่อยู่พบว่า ในค่านิยมของการบริหารการปกครองและค่านิยมเศรษฐกิจ เด็กในเมืองมีความสำคัญน้อยกว่าเด็กนอกตัวเมือง แต่ความรู้ที่เกี่ยวกับทิศทางการเมืองนั้นเด็กในเมืองกลับมีความสำคัญมากกว่าเด็กนอกเมือง ส่วนความสำคัญที่เกี่ยวข้องกับความรู้ในค่านิยมอื่น ๆ เด็กในเมืองและนอกเมืองมีความสำคัญไม่แตกต่างกัน

ส่วนผลงานวิจัยของต่างประเทศนั้นได้มีการศึกษาพัฒนาการของวัยรุ่นที่เกี่ยวกับความสำคัญในหน้าที่พลเมืองโดย แอลเดอร์สัน และ โรเบิร์ต (Alderson and Robert. 1966. 32) ศึกษาด้วยวิธีสัมภาษณ์อย่างลึกซึ้งจากผู้ถูกทดลอง 120 คน ซึ่งมีอายุ 11, 13, 15 และ 18 ปี แต่ละระดับอายุมีจำนวน 30 คน ผลพบว่า

ก. ก่อนอายุ 13 ปี วัยรุ่นรับเอาวิถีทางการเมืองไว้ด้วยจิตใจของเขาเองได้ยาก และผลลัพธ์ทางสังคมของการแสดงปฏิกริยาทางการเมืองนั้น วัยรุ่นมักยังคงกล่าวนี้ที่จินตนาการโดยกล่าวหาก

ข. วัยรุ่นอายุน้อยกว่า 15 ปี พบความลำบากในการตระหนักถึงชุมชนเป็นส่วนรวม เขามีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับรัฐบาลในรูปของการบริการที่เป็นรูปธรรมและปฏิบัติอย่างพิเศษ

ค. วัยรุ่นตอนต้น มีปัญหาการความคิดเกี่ยวกับอนาคตยังไม่สมบูรณ์ ฉะนั้น ในช่วงหลัง ๆ เท่านั้นที่เขาจะสามารถมีบทบาททางการเมืองเพื่อผลในระยะยาว

ง. วัยรุ่นตอนต้นมักจะไม่มีความสำนึกในเสรีภาพส่วนบุคคล และไม่ชวนชวายเป็นต่อต้านการแก้ปัญหาการเมืองแบบเผด็จการ เขาไม่สามารถแยกแยะทัศนคติต่าง ๆ เกี่ยวกับระเบียบทางสังคม และยังไม่สามารถยักยัดวิธีการเรียกร้องเพื่อชุมชนในฐานะที่เป็นพลเมืองคนหนึ่ง

จ. การใช้หลักการทางปรัชญาในการตัดสินใจทางการเมืองนั้นมีเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ตามระดับอายุที่เพิ่มขึ้น ซึ่งจะเห็นได้ว่าการมีความสำนึกในหน้าที่พลเมืองนั้นอาศัยพัฒนาการทางความคิดนั่นเอง ดังนั้นความสำนึกในหน้าที่พลเมืองจึงมีปริมาณมากขึ้น

กิจกรรมนักเรียน ✕

นักการศึกษาที่มีความเห็นตรงกันว่า การเรียนรู้ไม่ควรจำกัดอยู่เฉพาะในห้องเรียนเท่านั้น แต่ควรมีกิจกรรมนอกห้องเรียนที่จะช่วยเสริมสร้างการเรียนรู้ การสอนอีกด้วย กิจกรรมเหล่านี้เรียกว่ากิจกรรมนักเรียน (Student Activities) แต่เดิมก็มีชื่อเรียกกันไปต่าง ๆ นานา เช่น กิจกรรมรวมหลักสูตร กิจกรรมนอกหลักสูตร กิจกรรมนอกห้องเรียน และกิจกรรมกึ่งหลักสูตร โดยให้ความหมายของกิจกรรมนักเรียนว่า "กิจกรรมนักเรียน หมายถึง ประสบการณ์ที่จัดขึ้นนอกห้องเรียน จัดอย่างไม่เป็นทางการนัก นักเรียนมีส่วนร่วมและเป็นผู้จัดเอง ครูเป็นเพียงผู้แนะนำ ไม่ใช่เป็นการเรียนการสอนอย่างปกติ (ประคิษฐ์ ยาวเจริญ 2520 : 164 - 165)

กิจกรรมนักเรียนมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมประสบการณ์ให้นักเรียนทั้งด้านวิชาการและประสบการณ์ของชีวิตที่นอกเหนือจากการเรียนในห้องเรียน โดยจะช่วยให้นักเรียนมีการปรับปรุงตนเองให้เข้ากับสภาพแวดล้อม ตลอดจนสามารถทำตนให้เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมและเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม กิจกรรมนักเรียนมุ่งเอานักเรียนเป็นศูนย์กลาง กล่าวคือ ให้นักเรียนเป็นผู้เลือกจัดทำกิจกรรมเอง มีส่วนรับผิดชอบการดำเนินงานโดยมีวัตถุประสงค์แน่นอน (นิตยา เปลื้องนุช

ประเภทของกิจกรรมนักเรียนที่นิยมจัดกันมีดังนี้ (ภิญโญ สาคร 2516 : 229)

1. สภานักเรียน เพื่อ เป็นการ เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการปกครองนักเรียนร่วมกับครู
2. ชมรม มีทั้งชมรมทางวิชาการ และชมรมงานอดิเรกต่าง ๆ ชมรมวัฒนธรรม ชมรมกีฬา และอื่น ๆ แล้วแต่ความเหมาะสมใจของนักเรียน
3. การจัดทวารสาร
4. การแสดงทางศิลปะ เป็นผลงานที่นักเรียนทำขึ้นในชั้นเรียน
5. การแสดงละคร เป็นการแสดงของนักเรียน
6. การแสดงดนตรี การจัดตั้งวงดนตรีภายในโรงเรียน
7. ลุกเสือ อนุภาซาค เนตรนารี หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์
8. การทัศนจร

ผลจากการส่งเสริมการจัดกิจกรรมนักเรียนนั้นจะมีผลทั้งต่อนักเรียนเอง ต่อโรงเรียน และต่อชุมชนด้วย ในการดำเนินชีวิตในภายภาคหน้าของนักเรียนส่วนมากจะประสบความสำเร็จ ความล้มเหลวบ้างน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับการศึกษาที่เด็กแต่ละคนได้ผ่านการฝึกฝนกิจกรรมมาเพียงไร (อุคบ หนูทอง 2518 : 2 อ้างอิงจากกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ) ผลที่เกิดขึ้นนั้นมีทั้งผลดีและผลเสีย ซึ่งในที่นี้จะกล่าวเฉพาะผลดีและผลเสียต่อนักเรียนเท่านั้น โดยสรุปจากข้อคิดเห็นของ ธนู แสงศักดิ์ (ธนู แสงศักดิ์ 2513 : 4) ดังนี้

ผลดีของกิจกรรมนักเรียน

1. เกิดความเจริญงอกงามทั้งทางร่างกายและจิตใจ
2. ได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
3. รู้จักตนเองดีขึ้น
4. มีโอกาสพัฒนาความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์
5. มีโอกาสได้พัฒนาบุคลิกภาพแห่งการ เป็นผู้นำ
6. ได้มีโอกาสฝึกให้มีความรับผิดชอบ
7. ได้สนองความสามารถและความสนใจของตนเอง

8. ได้เรียนรู้ถึงทักษะที่จำเป็นในการอยู่ร่วมกัน เช่น การประชุม การอภิปราย การทำงานร่วมกัน เป็นต้น

9. ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง

ผลเสียของกิจกรรมนักเรียน

1. นักเรียนใช้เวลาในการจัดกิจกรรมมากจนเป็นผลเสียต่อการเรียน
2. กิจกรรมบางอย่าง เช่น กีฬา โต้เวที เน้นเรื่องการแข่งขันมากเกินไปจนทำให้เกิดการแข่งขันกันอันนำไปสู่การทะเลาะวิวาทกันภายในโรงเรียนหรือกับโรงเรียนอื่น
3. กิจกรรมบางอย่างนักเรียนเอาจริงเอาจังมากเกินไปจนเกิดความเข้าใจผิดในบทบาทของตัวเอง และนำไปสู่ความขัดแย้งกับครู

สำหรับงานวิจัยเกี่ยวกับกิจกรรมนักเรียนนั้นพบว่ามีผู้ทำการวิจัยในทัศนคติ ความสนใจ ส่วนในด้านที่เกี่ยวกับลักษณะของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมนั้น จากการค้นคว้าของผู้วิจัยไม่พบว่ามีการศึกษาไว้จึงพอสรุปได้ดังนี้

ในด้านที่เกี่ยวกับทัศนคติของอาจารย์ใหญ่ ครู และนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาได้มีผู้ทำการศึกษาไว้สามท่านคือ ประภัสสร มโนรัตน์ (ประภัสสร มโนรัตน์ 2519 : 111 - 112) โดยทำการศึกษากับโรงเรียนในภาคเหนือ สุมาลี แจบเกาะ (สุมาลี แจบเกาะ 2519 : 114 - 115) ศึกษาที่โรงเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และ อรวรรณ เวทยะเวทิน (อรวรรณ เวทยะเวทิน 2519 : 102 - 103) ศึกษาที่โรงเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการศึกษาทั้งสามภาคดังกล่าวสอดคล้องกันคือ พบว่า อาจารย์ใหญ่ ครู และนักเรียนต่างก็มีทัศนคติที่ดีต่อการจัดกิจกรรมนักเรียนและนักเรียนมีความเข้าใจ สนใจ และมองเห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรมนักเรียน ซึ่งชี้ให้เห็นว่านักเรียนในระดับมัธยมศึกษา มีความพร้อมในการจัดและเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียน นอกจากนี้ผลการวิจัยของ อรวรรณ ดังกล่าว ได้ศึกษาปัญหาของการจัดกิจกรรมด้วย และให้ข้อสังเกตเกี่ยวกับปัญหาในการจัดกิจกรรมนักเรียน ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้ปกครองว่า ผู้ปกครองไม่ค่อยเห็นความสำคัญและประโยชน์ของการจัดกิจกรรมจึงไม่ให้ความร่วมมือและสนับสนุนเท่าที่ควร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทางโรงเรียนมิได้แจ้งวัตถุประสงค์ และชี้แจงให้ผู้ปกครองได้มองเห็นประโยชน์ของการเข้าร่วมกิจกรรมให้

เข้าใจ หรืออาจเป็นเพราะผู้ปกครองต้องอาศัยแรงงานจากลูกหลาน จึงไม่ค่อยให้ความร่วมมือสนับสนุนเท่าที่ควร แต่ในระดับอุดมศึกษานั้น วันเพ็ญ ชีรสวัสดิ์ (วันเพ็ญ ชีรสวัสดิ์ 2512 : 41 - 43) ได้ศึกษาความเห็นและความต้องการของนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา บางแสน พบว่า นิสิตส่วนน้อยที่เห็นว่ากิจกรรมที่จัดขึ้นให้ประโยชน์ทางด้านสติปัญญา และการอยู่ร่วมกันแบบประชาธิปไตย

สำหรับผลงานวิจัยในต่างประเทศทางด้านทัศนคตินั้น คอย (Coy. 1972 : 1313) ได้ศึกษา เปรียบเทียบทัศนคติของผู้ที่เป็นสมาชิกของสถานักเรียน ผู้ที่ไม่ใช่สมาชิกสถานักเรียน ผู้รับผิดชอบสถานักเรียน และผู้บริหารที่มีต่อความมุ่งหวังของการตั้งสถานักเรียนโดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนมัธยมศึกษาในรัฐโอไฮโอ ผลปรากฏว่าทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละลักษณะ เป็นสาเหตุทำให้มีทัศนคติต่อความมุ่งหวังของการตั้งสถานักเรียนต่างกัน และพบว่าที่ตั้งและขนาดของโรงเรียนไม่เป็นสาเหตุที่ทำให้ทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างต่างกัน

ส่วนในระดับอุดมศึกษานั้น ในปี ค.ศ. 1955 สเตอร์ (Sturs 1955 : 298) ได้ศึกษาทัศนคติและความสนใจของนิสิตปีที่ 4 ในมหาวิทยาลัยเดลาแวร์ (Delaware University) ที่เกี่ยวกับการเข้าร่วมกีฬา ผลปรากฏว่า นิสิตมีทัศนคติที่ดีต่อการกีฬา โดยเห็นว่า กีฬานอกจากจะทำให้เกิดสุขภาพแข็งแรง ไร่ เร่งแล้ว ยังทำให้เกิดสติปัญญา และมีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกอาชีพอีกด้วย //

สัมพันธภาพในครอบครัว

สัมพันธภาพในครอบครัว มีอิทธิพลอย่างสำคัญต่อพฤติกรรมของบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคม ในหนังสือประกอบการเรียนวิชาหน้าที่พลเมือง ระดับมัธยมศึกษา ในโครงการพัฒนาการศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาแบบประสม (กรนวิชาการ 2524 : 36 - 51) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอยู่ร่วมกันภายในครอบครัวว่า "ถ้าการอยู่ร่วมกันในครอบครัวสงบสุขเรียบร้อยและคุณธรรมอันดีทุกประการแล้ว สมาชิกแต่ละคนก็จะอยู่ในสภาพสมาชิกที่ดีของสังคมที่ใหญ่ขึ้นตามลำดับของความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตที่มากขึ้น ถ้ามาตรฐานของความประพฤติในครอบครัวที่ดีที่สุดตามอัธยาศัยของตนทั้ง กาย วาจา ใจ และสติปัญญาแล้ว

สังคมที่ใหญ่ขึ้นจนกระทั่งถึงระดับชาติบ้านเมือง ก็จะมีแต่ความสุข" และกล่าวถึงลักษณะที่สำคัญในสัมพันธภาพที่ดีของสมาชิกในครอบครัวว่า สัมพันธภาพที่ดีของสมาชิกในครอบครัวขึ้นอยู่กับความร่วมมือร่วมใจของสมาชิกแต่ละคน เพราะความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นในครอบครัวจะช่วยให้ความเป็นอยู่ในครอบครัวราบรื่นและทุกคนมีความสุขกายสบายใจ

สัมพันธภาพในครอบครัว หมายถึงลักษณะพฤติกรรมที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อดูกลูกปฏิบัติต่อพ่อแม่ และพฤติกรรมที่ปฏิบัติต่อกันในกันต่าง ๆ โดยที่ กุลวรรณ วิทยาวงศ์ (กุลวรรณ วิทยาวงศ์ 2526 : 5 - 7) ได้จำแนกพฤติกรรมที่แสดงถึงสัมพันธภาพในครอบครัวดังนี้

1. การพักผ่อนร่วมกันในครอบครัว หมายถึงการที่พ่อแม่และลูกได้มีกิจกรรมร่วมกันในการพักผ่อนหย่อนใจเมื่อมีเวลาว่าง
2. การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและรับรู้เรื่องราวต่าง ๆ หมายถึง การที่ลูกได้มีส่วนร่วมกับพ่อแม่ในการแสดงความคิดเห็นและรับรู้เกี่ยวกับทุกข์ สุข ความลับในเรื่องต่าง ๆ ของพ่อแม่ เช่น ปัญหาทางการเงิน ปัญหาทางการงาน
3. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หมายถึง การที่บุตรได้มีส่วนร่วมกับการตัดสินใจกระทำสิ่งต่าง ๆ ภายในบ้าน เช่น การจัดระเบียบกฎเกณฑ์ภายในบ้าน
4. การเห็นชอบของพ่อแม่ หมายถึง พฤติกรรมที่พ่อแม่แสดงต่อดูกลักษณะของการเห็นด้วยกับการกระทำ ความคิดเห็นของลูก เช่น การไม่ปฏิเสธข้อเสนอนะ ข้อคิดเห็นหรือการกระทำต่าง ๆ ของบุตร
5. ความรักความห่วงใยของพ่อแม่ หมายถึง พฤติกรรมของพ่อแม่ที่ลูกรับรู้ว่าเป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงความรัก ความห่วงใยที่มีต่อบุตร เช่น การช่วยเหลือคลายปัญหาต่าง ๆ การให้ความเป็นกันเองกับลูก
6. ความไว้วางใจของพ่อแม่ หมายถึงความถึงพฤติกรรมของพ่อแม่ที่แสดงถึงความไว้วางใจในตัวลูกว่า สามารถปฏิบัติตนเองได้อย่างเหมาะสม สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ มีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตัวเอง

7. การที่พ่อแม่เห็นด้วยกับกิจกรรมของเพื่อน ๆ ของลูก หมายถึงพฤติกรรมของพ่อแม่ที่แสดงถึงการเห็นด้วยกับการที่ลูกไปมีกิจกรรมกับเพื่อน ๆ โดยที่ไม่ขัดขวางหรือเป็นอุปสรรค หรือแสดงออกถึงความไม่ไว้วางใจในการไปร่วมกิจกรรม

8. การที่บุตรยอมรับเกณฑ์มาตรฐานของพ่อแม่ หมายถึง การที่ลูกแสดงพฤติกรรมยอมรับมาตรฐานพฤติกรรมต่าง ๆ มาตรฐานการดำรงชีวิตของพ่อแม่ เช่น เห็นด้วยกับความคิดเห็นของพ่อแม่ในด้านการเรียน การทำงาน ค่านิยม ทัศนคติ และยินยอมกระทำตามเกณฑ์ที่พ่อแม่กำหนดด้วยความยินดี

9. ความรักและเคารพของลูกที่มีต่อพ่อแม่ หมายถึง พฤติกรรมของลูกที่แสดงต่อพ่อแม่ซึ่งเป็นการแสดงถึงความรัก ความเคารพพ่อแม่โดยการเชื่อฟังพ่อแม่ ไม่ขัดใจ ไม่ทำให้พ่อแม่เสียใจ

10. การไม่มีข้อก้าหนดมากเกินไป หมายถึง การที่พ่อแม่ไม่แสดงพฤติกรรมที่เป็นการก้าหนด หรือจำกัดความประพฤติของลูกมากเกินไป

11. การไม่เข้มงวดกวดขันเกี่ยวกับระเบียบวินัยมากเกินไป หมายถึง การที่พ่อแม่ไม่แสดง การกระทำใด ๆ ที่สื่อแสดงถึงความเข้มงวดในระเบียบวินัย เช่น การลงโทษอย่างรุนแรง การไม่ยืดหยุ่นในระเบียบวินัย การบังคับให้ลูกปฏิบัติตามระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัดโดยไม่คำนึงถึงความพร้อม

12. การไม่ปกป้องคุ้มครองมากเกินไป หมายถึง พฤติกรรมที่พ่อแม่แสดงต่อลูกอย่างไม่ปกป้องคุ้มครองมากเกินไป หรือไม่แสดงพฤติกรรมต่าง ๆ เหมือนหนึ่งลูกไม่มีความสามารถดูแลตนเองได้ หรือเห็นอนลูกเป็นเด็กเล็ก ๆ

13. การที่พ่อแม่ไม่ค่อยย้าเตือนถึงความสำเร็จมากเกินไป หมายถึง พ่อแม่ไม่ค่อยย้าเตือน หรือบเร้าให้บุตรได้รับความสำเร็จในการทำงานมากเกินไป เช่น ไม่เคี่ยวเข็ญให้ลูกกระทำสิ่งต่าง ๆ มากเกินไป

14. การยินดีให้ก้าลังใจเพื่อความสำเร็จ หมายถึง การที่พ่อแม่ให้ก้าลังใจ ส่งเสริม หรือกระตุ้นให้ลูกประสบความสำเร็จในการเรียน การทวงาน ทั้งการกระทำและด้วยก้าพูด

15. ความกลมเกลียวของพ่อแม่ หมายถึง พฤติกรรมที่พ่อแม่กระทำต่อกันในลักษณะที่ไม่มีความขัดแย้งซึ่งกันและกัน มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน มีความรักใคร่สามัคคีกัน ถ้อยทีถ้อยอาศัยกัน

การที่เด็กจะมีความประพฤติปกตินั้นจำเป็นต้องได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างไม่ขาดตกบกพร่องจากครอบครัว และอิทธิพลทางครอบครัวย่อมมีผลมากในการสร้างนิสัยแก่เด็กมากกว่าอิทธิพลทางอื่น เด็กที่ขาดการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวอย่างปกติ เช่นนี้ย่อมกลายเป็นเด็กประพฤตินิโคได้ (สภาวิจัยแห่งชาติ 2509 : 63) -

ดังนั้นสภาพภายในบ้านจึงมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของเด็ก โดยการที่เด็กจะรับเอา ทัศนคติ ค่านิยม แนวปฏิบัติ จากบิดามารดาหรือญาติพี่น้อง (ประเทิน บทาพันธ์ 2521 : 63) ส่วนทางค้นพบเท่านั้น มีก (Kando. 1971 : 178 อ้างอิงมาจาก Mead. 1934) กล่าวว่า จากการปฏิสัมพันธ์เด็กจะเกิดการเรียนรู้ที่จะสวมบทบาทของบุคคลที่อยู่ในใกล้ชิด เริ่มด้วย การสวมบทบาทของพ่อแม่ โดยเด็กจะยอมรับเอาเอกลักษณ์ (Identity) ของบิดามารดา และยึดถือเป็นโลกของตัวเอง ขณะเดียวกันเด็กก็จะเรียนรู้บทบาทของตัวเอง ด้วยการสวมบทบาทที่มีบิดามารดากำหนดให้ ✕

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพในครอบครัว ซึ่ง กุลวรรณ วิทยาวงศรุจิ (กุลวรรณ วิทยาวงศรุจิ 2526 : 58 - 59) ได้ศึกษาหาความสัมพันธ์ของสัมพันธภาพในครอบครัว และการปรับตัวของวัยรุ่นที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนสหศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลาย ปีการศึกษา 2525 ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 499 คน ผลปรากฏว่าสัมพันธภาพในครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวโดยปีศาหสัมพันธ์ .4534 นั่นคือเด็กวัยรุ่นที่มีสัมพันธภาพในครอบครัวที่ดีจะมีการปรับตัวดี แต่ถ้าเด็กวัยรุ่นมีสัมพันธภาพในครอบครัวไม่ดี ก็จะปรับตัวได้ไม่ดีไปด้วย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสภาพบ้านที่อบอุ่นภายในบ้านมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ระหว่างพ่อแม่ลูกเป็นรากฐานที่สำคัญในการดำเนินชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรับตัวให้เข้ากับสังคมโดยไม่ก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ

ส่วนงานวิจัยต่างประเทศ แซเฟอร์ และ เบย์เรย์ (Schaefer and Baylay. 1960 : 1 - 6) ได้พบข้อมูลว่า พฤติกรรมของพ่อแม่มีผลต่อการปรับตัวทางด้านอารมณ์และสังคม

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ออร์ (Orr, 1978 : 1907 - B) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพในครอบครัวและการปรับตัวในค่านิยมภาพแห่งตนและความมั่นคงทางอารมณ์ ซึ่งพบว่า เด็กวัยรุ่นที่มีการปรับตัวในค่านิยมภาพแห่งตนและความมั่นคงในอารมณ์ดี เมื่อมีสัมพันธภาพในครอบครัวที่ดีด้วย

มูสเสน และ คองเกอร์ (Musen and Conger, 1956 . 256) พบว่า พื้นฐานพฤติกรรมของ เด็ก เกิดขึ้นจากระบบภายในบ้าน ถ้าทุกคนในบ้านมีความสัมพันธ์กันดี เด็กก็จะแสดงความเป็นมิตรและมีความสัมพันธ์อันดีกับคนนอกบ้านด้วย แต่ถากการกระจายความรักและความอบอุ่นภายในบ้าน เป็นไปอย่างไม่ยุติธรรม เช่น บิดามารดาให้ความรักความเอาใจใส่แก่ลูกมากน้อยไม่เท่ากัน จะก่อให้เกิดความเครียดทางจิตและอารมณ์ไม่มั่นคงแก่เด็กที่คิดว่าตนไม่ได้รับความอบอุ่นเท่ากับพี่น้องคนอื่น ๆ การที่บิดามารดาแสดงความรุนแรงต่อเด็ก แสดงความเกลียดชัง มีผลให้เด็กเกิดความคับข้องใจ มีอารมณ์ไม่มั่นคง เด็กที่ประสบปัญหาดังกล่าวเกิดความเกลียดชังบ้าน และจะพยายามออกไปแสวงหาความอบอุ่นนอกบ้าน และจากการศึกษาของ สลอสัน (ประเทิน มหาจันทร์ 2521 : 65 อ้างอิงมาจาก Slawson) พบว่า ร้อยละ 54 ของเด็กเกเร เป็นเด็กที่หนีออกจากบ้าน สำหรับเด็กหญิง ซึ่งขาดความรักและความอบอุ่นภายในบ้าน อาจแสวงหา การทดแทน หรือทำกิจกรรมเพิ่มการชดเชยในโรงเรียน ซึ่งผลดังกล่าวเป็นสิ่งชี้ให้เห็นว่า การเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการของวัยรุ่นนั้น ส่วนหนึ่งมีสาเหตุมาจากการขาดสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัว

สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า

จากการรวบรวมและวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้ผู้วิจัยได้พื้นฐานในการตั้งสมมุติฐานที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ดังนี้

1. ความสำนึกในบทบาทแต่ละด้านของนักเรียนวัยรุ่นที่กำลังศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดพะเยา มีความแตกต่างกัน
2. ความสำนึกในบทบาทแต่ละด้านของนักเรียนวัยรุ่นที่กำลังศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสูงกว่านักเรียนวัยรุ่นที่กำลังศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

3. ความสำนึกในบทบาทแต่ละด้านของนักเรียนวัยรุ่นชายและนักเรียนวัยรุ่นหญิงที่กำลังศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความแตกต่างกัน
4. นักเรียนวัยรุ่นชายที่เข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนในระดับสูงมีความสำนึกในบทบาทแต่ละด้านสูงกว่านักเรียนวัยรุ่นที่เข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนในระดับต่ำ
5. สัมพันธภาพในครอบครัวของนักเรียนวัยรุ่นที่กำลังศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครและจังหวัดพะเยา มีความแตกต่างกัน
6. สัมพันธภาพในครอบครัวของนักเรียนวัยรุ่นที่กำลังศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายและชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีความแตกต่างกัน
7. สัมพันธภาพในครอบครัวของนักเรียนวัยรุ่นชายและนักเรียนวัยรุ่นหญิงที่กำลังศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความแตกต่างกัน
8. สัมพันธภาพในครอบครัวของนักเรียนวัยรุ่นที่เข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนในระดับสูงต่ำกว่านักเรียนวัยรุ่นที่เข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนในระดับต่ำ
9. ความสำนึกในบทบาทแต่ละด้าน และการเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนของนักเรียนวัยรุ่นที่กำลังศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความสัมพันธ์กันทางบวก
10. สัมพันธภาพในครอบครัวกับการเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนของนักเรียนวัยรุ่นที่กำลังศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความสัมพันธ์กันทางลบ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้านี้ ได้แบ่งวิธีดำเนินการออกเป็นขั้นตอนดังนี้

1. ประชากร
2. กลุ่มตัวอย่างและวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
4. วิธีสร้างและลักษณะของเครื่องมือ
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. การเก็บรวบรวมข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากร

ประชากรในการศึกษาค้นคว้านี้ได้แก่ วัยรุ่น (อายุตั้งแต่ 13 ปีขึ้นไป) ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ในโรงเรียนแบบสหศึกษา ของรัฐบาลในเขตกรุงเทพมหานคร และจังหวัดพะเยา ประจำปีการศึกษา 2526 โดยวัยรุ่นแต่ละคนอาศัยอยู่กับบิดามารดาที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตจังหวัดอื่นเป็นที่ตั้งของโรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา วัยรุ่นที่มีลักษณะตามขอบข่ายของประชากร ในการเลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชากรทั้งสองจังหวัดใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Multi - Stage Random Sampling) โดยเริ่มจากการสุ่มโรงเรียนจังหวัดละสี่โรงเรียน ในแต่ละโรงเรียนสุ่มห้องเรียนในทุกชั้นเรียน (ม.1 - ม.6) โดยสุ่มชั้นละหนึ่งห้องเรียน สุ่มนักเรียนในแต่ละชั้นให้ปีจำนวน

ใกล้เคียงกัน เป็นนักเรียนชายและหญิง เท่ากัน ให้ให้นักเรียนโรงเรียนละ 100 คน เพื่อให้
 ให้นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจังหวัดละ 400 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 800 คน การสุ่ม
 ในแต่ละชั้นใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย /

จำนวนนักเรียนที่เลือกไว้ในการศึกษา จังหวัดละ 400 คน รวมทั้งสิ้นมีจำนวน
 800 คน ดังปรากฏรายละเอียดตามตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างแยกตามระดับชั้นและโรงเรียน

ระดับชั้นเรียน	ม.1		ม.2		ม.3		ม.4		ม.5		ม.6	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
1. บางกะปิ	9	9	8	8	8	8	8	8	8	8	9	9
2. สาราวิทยา	8	8	9	9	8	8	9	9	8	8	8	8
3. บดินทร เกษา	9	9	8	8	8	8	8	8	9	8	8	8
4. เทพลีลา	9	9	8	8	8	8	9	9	8	8	8	8
5. พระยาพิทยาคม	9	9	8	8	8	8	8	8	8	8	9	9
6. เชียงคำวิทยาคม	8	8	9	9	8	8	8	8	9	9	8	8
7. กอกคำใต้วิทยาคม	9	9	8	8	8	8	9	9	8	8	8	8
8. แม่ใจวิทยาคม	8	8	8	8	9	9	8	8	9	9	8	8
รวม	63	63	66	66	65	65	67	67	67	67	66	66

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

1. แบบทดสอบความสำนึกในบทบาทของตนเอง ซึ่งมีอยู่สามแบบย่อย
 - 1.1 แบบทดสอบความสำนึกในบทบาท ต่อตนเอง
 - 1.2 แบบทดสอบความสำนึกในบทบาท ต่อครอบครัว
 - 1.3 แบบทดสอบความสำนึกในบทบาท ต่อสังคม
 เป็นแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง
2. แบบทดสอบวัดการเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียน เป็นแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง
3. แบบทดสอบวัดสัมพันธภาพในครอบครัว ซึ่งผู้วิจัยปรับปรุงมาจากของ กุลวรรณ วิทยาวงศรุจิ / (กุลวรรณ วิทยาวงศรุจิ 2526 : 85 - 95)

วิธีสร้าง และลักษณะของ เครื่องมือ

แบบทดสอบทั้งสามชนิด มีขั้นตอนในการดำเนินการสร้าง เหมือนกันดังนี้

1. ศึกษาจากทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับลักษณะที่ต้องการจะทดสอบ
2. นำความรู้ที่ได้มาสร้างนิยามปฏิบัติการ
3. สร้างแบบทดสอบ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวนแบบทดสอบละ 50 ข้อ รวมทั้งสิ้น 250 ข้อ เพื่อเป็นคำถามตามนิยามปฏิบัติการ แล้วเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษา ตรวจสอบ แล้วนำมาแก้ไขปรับปรุง
4. หาความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ แบบ Face Validity โดยให้ผู้เชี่ยวชาญสามคน ตรวจสอบเพื่อปรับปรุงให้สมบูรณ์ขึ้น
5. หาคุณภาพเป็นรายข้อ โดยการหาอำนาจจำแนกด้วยการนำไปทดลองใช้กับนักเรียนหนึ่งปีคุณสมบัติ เช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน ซึ่งได้แก่นักเรียนโรงเรียนคุณนารีรุทธารามวิทยาคม นำผลการทดสอบที่ได้มาจัดเรียงลำดับตามคะแนนสูงต่ำ ตัดเอาเฉพาะผู้ที่ได้คะแนนเปอร์เซ็นต์ที่ 75 ขึ้นไป และตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ใด

ที่ 25 ลงมา คำนวณหาค่าเฉลี่ยและความแปรปรวนของแต่ละข้อในแต่ละกลุ่ม แล้วทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยดังกล่าวโดยใช้สถิติ t - test ข้อที่กลุ่มคะแนนสูงมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มคะแนนต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ถือว่ามีอำนาจจำแนกนำไปใช้ได้ ถ้ามีข้อทดสอบที่มีอำนาจจำแนกน้อยกว่าจำนวนข้อที่กำหนดก็นำไปปรับปรุงหรือสร้างเพิ่มเติมตามลำดับชั้น จนได้ข้อสอบ จำนวนแบบทดสอบละ 30 ข้อ รวมเป็นแบบทดสอบทั้งหมด 150 ข้อ

6. นำแบบทดสอบที่ผ่านการวิเคราะห์ในขั้นที่ห้า ไปทดลองกับนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัย อีกรุ่นหนึ่ง จำนวน 100 คน มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นโดยการหา α - Coefficient ของ ครอนบาค (Cronbach, 1970 : 126) ซึ่งในแต่ละแบบทดสอบมีความเชื่อมั่นดังนี้

1. แบบทดสอบความสำนึกในบทบาทของตนเอง ได้แก่
 - 1.1 แบบทดสอบความสำนึกในบทบาทต่อตนเอง ได้ค่าความเชื่อมั่น .6521
 - 1.2 แบบทดสอบความสำนึกในบทบาทต่อครอบครัว ได้ค่าความเชื่อมั่น .7042
 - 1.3 แบบทดสอบความสำนึกในบทบาทต่อสังคม ได้ค่าความเชื่อมั่น .8242
2. แบบทดสอบการเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียน ได้ค่าความเชื่อมั่น .7747
3. แบบทดสอบสัมพันธภาพในครอบครัว ได้ค่าความเชื่อมั่น .8425

ลักษณะของแบบทดสอบทั้งสามชนิดคล้ายกันคือ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามแบบเครื่องมือวัดทัศนคติของ ลีเคิร์ต (Likert) ซึ่งแต่ละแบบทดสอบมีลักษณะเฉพาะดังนี้

1. แบบทดสอบความสำนึกในบทบาท
 - 1.1 แบบทดสอบความสำนึกในบทบาทต่อตนเอง

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
0 ข้าพเจ้าทำกรบ้านและงานที่ครูมอบหมายให้โดยไม่ต้องให้ผู้อื่นเตือน		✓			
00 ข้าพเจ้ายังไม่จำเป็นต้องรับผิดชอบตนเอง เพราะยังไม่บรรลุนิติภาวะ				✓	

1.2 แบบทดสอบความสามัคคีในบทบาท ครอบครัว

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
<ul style="list-style-type: none"> o งานภายในบ้าน เป็นหน้าที่อย่างหนึ่งที่สำคัญของข้าพเจ้า oo ข้าพเจ้ายังอยู่ในวัยเรียนจึงไม่ควรมีส่วนในการเพิ่มรายได้ของครอบครัว 		✓		✓	

1.3 แบบทดสอบความสามัคคีในบทบาทต่อสังคม

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
<ul style="list-style-type: none"> o ชุมชนจะเจริญได้เพราะทุกคนในชุมชนนั้น oo การทำนุบำรุงศาสนา เป็นหน้าที่ของผู้มีรายได้และผู้อาวุโสเท่านั้น 	✓		-	✓	

เกณฑ์ในการให้คะแนน

ข้อความที่เป็นไปในทางบวก

ถ้านักเรียนกาเครื่องหมาย "✓" ลงในช่อง เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้ 5 คะแนน

เห็นด้วย

ให้ 4 คะแนน

ไม่แน่ใจ ให้ 3 คะแนน
 ไม่เห็นด้วย ให้ 2 คะแนน
 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้ 1 คะแนน

ส่วนข้อความที่เป็นไปในทางลบ

ถ้านักเรียนกาเครื่องหมาย "✓" ลงในช่อง

เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้ 1 คะแนน
 เห็นด้วย ให้ 2 คะแนน
 ไม่แน่ใจ ให้ 3 คะแนน
 ไม่เห็นด้วย ให้ 4 คะแนน
 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้ 5 คะแนน

2. แบบทดสอบการเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียน เป็นมาตราส่วนประมาณค่าชนิด
 ห้าตัวเลือก ตัวอย่าง

ข้อความ	ทุกครั้ง	บ่อยครั้งมาก	บ่อยครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคยเลย
๐. ข้าพเจ้ามีส่วนในการพัฒนา โรงเรียน	✓				
๐๐. เมื่อมีการจัดกิจกรรม ข้าพเจ้า มักได้รับเลือกเป็นกรรมการ		✓			

เกณฑ์ในการให้คะแนน

ข้อความที่เป็นไปในทางบวก

ถ้านักเรียนกาเครื่องหมาย "✓" ลงในช่อง

ทุกครั้ง ให้ 5 คะแนน
 บ่อยครั้งมาก ให้ 4 คะแนน
 บ่อยครั้ง ให้ 3 คะแนน
 นาน ๆ ครั้ง ให้ 2 คะแนน
 ไม่เคย ให้ 1 คะแนน

ข้อความที่ เป็นไปในทางลบ

ถ้า นักเรียนกา เครื่องหมาย "✓" ลงในช่อง

ทุกครั้งที่		ให้	1 คะแนน
บ่อยครั้งมาก		ให้	2 คะแนน
บ่อยครั้ง		ให้	3 คะแนน
นาน ๆ ครั้ง		ให้	4 คะแนน
ไม่เคย		ให้	5 คะแนน

3. แบบทดสอบสัมพันธภาพในครอบครัว เป็นมาตราส่วนประมาณค่าชนิดห้าตัวเลือก ตัวอย่าง

ข้อความ	ทุกครั้งที่	บ่อยครั้งมาก	บ่อยครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคยเลย
0. เมื่อมีปัญหาทางการเรียน ข้าพเจ้าจะปรึกษามารชิกใน ครอบครัว		✓			
00. เมื่อข้าพเจ้าป่วยมีคนคอยดูแล และซักถามอาการเสมอ	✓				

เกณฑ์ในการให้คะแนน

ข้อความที่ เป็นไปในทางบวก

ถ้า นักเรียนกา เครื่องหมาย "✓" ลงในช่อง

ทุกครั้งที่		ให้	5 คะแนน
บ่อยครั้งมาก		ให้	4 คะแนน
บ่อยครั้ง		ให้	3 คะแนน
นาน ๆ ครั้ง		ให้	2 คะแนน
ไม่เคย		ให้	1 คะแนน

ข้อความที่เน้นไปในทางลบ

ถ้านักเรียนกาเครื่องหมาย "✓" ลงในช่อง	ทุกครั้ง	ให้ 1 คะแนน
	บ่อยครั้งมาก	ให้ 2 คะแนน
	บ่อยครั้ง	ให้ 3 คะแนน
	นาน ๆ ครั้ง	ให้ 4 คะแนน
	ไม่เคย	ให้ 5 คะแนน

การเก็บรวบรวมข้อมูล ๒

- รวมแบบทดสอบทั้งสามชนิด เป็นฉบับเดียว และเพิ่มแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว เพื่อใช้แบ่งกลุ่มตามตัวแปรต้น ดังนั้นแบบทดสอบที่ให้กลุ่มตัวอย่างตอบจึงมีสี่ตอนคือ
 - ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว
 - ตอนที่ 2 แบบทดสอบความสำนึกในบทบาทต่อตนเอง ต่อครอบครัว และต่อสังคม 90 ข้อ
 - ตอนที่ 3 แบบทดสอบการเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียน 30 ข้อ
 - ตอนที่ 4 แบบทดสอบสัมพันธภาพในครอบครัว 30 ข้อ
- ทดสอบนักเรียนเป็นกลุ่มตามโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างให้เวลาไม่เกิน 1 ชั่วโมง
- คัดเลือกแบบทดสอบที่ได้รับคืน เฉพาะฉบับที่สมบูรณ์ไว้วิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล ๓

- ตรวจนับคะแนน
- แยกกลุ่มตามตัวแปรที่จะศึกษา เพื่อวิเคราะห์ถึงความแตกต่างในความสำนึกในบทบาทแต่ละด้าน และสัมพันธภาพในครอบครัว สำหรับตัวแปรด้านการเข้าร่วมกิจกรรมนั้น แบ่งกลุ่มการเข้าร่วมกิจกรรมใน ระดับสูง และต่ำ โดยวัดผู้ที่ได้คะแนนสูง กว่าหรือเท่ากับคะแนนในตำแหน่ง เปอร์เซนต์ไคล์ที่ 75 เป็นกลุ่มสูง และผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่าคะแนนในตำแหน่ง เปอร์เซนต์ไคล์ที่ 25 เป็นกลุ่มต่ำ

3. หาค่าสถิติพื้นฐานอันได้แก่ ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าความแปรปรวนของคะแนน
ตัวแปรตาม ตามกลุ่มตัวอย่างในตัวแปรต้น
4. ทดสอบสมมติฐานที่ 1 - 8 โดยใช้ t - test
5. หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนการเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนกับความ
สำนึกในบทบาทและสัมพันธภาพในครอบครัว โดยใช้สูตรของ เพียร์สัน และทดสอบนัยสำคัญใน
สมมติฐานที่ 9 - 10 ด้วยการเปิดตารางนัยสำคัญของสหสัมพันธ์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐาน/ได้แก่

1.1 ค่าเฉลี่ย (mean) ใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N} \quad (\text{Ferguson. 1971 : 45})$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มอ้างอิง

1.2 ค่าความแปรปรวน (Variance) ใช้สูตร

$$s^2 = \frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)} \quad (\text{Ferguson. 1971 : 62})$$

เมื่อ s^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนน

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

$(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

2 วิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกแบบทดสอบโดยใช้สูตร / (Edwards 1957 : 104)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2 + S_L^2}{n}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าสถิติที่พิจารณาใน t - distribution
	\bar{X}_H	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ยของแต่ละข้อของคนในกลุ่มสูง
	\bar{X}_L	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ยของแต่ละข้อของคนในกลุ่มต่ำ
	S_H^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของกลุ่มที่ได้คะแนนสูง
	S_L^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของกลุ่มที่ได้คะแนนต่ำ
	n	แทน	จำนวนคนซึ่งได้จาก 25 % ของคนทั้งหมด

3. วิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ / โดยใช้สูตร (Cronbach 1970 : 161)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งหมด
	n	แทน	จำนวนข้อของแบบทดสอบทั้งหมด
	S_i^2	แทน	ความแปรปรวนรายข้อ
	S_t^2	แทน	ความแปรปรวนของแบบทดสอบทั้งหมด
	$\sum S_i^2$	แทน	ผลรวมของค่าความแปรปรวนรายข้อ

4. ทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างกลุ่ม โดยใช้ t - test วิกฤต

(Ferguson, 1971 . 152)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่พิจารณาใน t - distribution

\bar{X}_1, \bar{X}_2 แทน ค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1 และ 2

S_1^2, S_2^2 แทน ค่าความแปรปรวนของกลุ่มที่ 1 และ 2

n_1, n_2 แทน จำนวนคนในกลุ่มที่ 1 และ 2

(5) หากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยวิธีการแบบ Pearson Product

Moment (Wert and other. 1954 : 78) จากสูตร

$$r = \frac{N \sum XY - (\sum X)(\sum Y)}{\sqrt{\{N \sum X^2 - (\sum X)^2\} \{N \sum Y^2 - (\sum Y)^2\}}}$$

เมื่อ r แทน สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร X กับตัวแปร Y

$\sum X$ แทน ผลรวมของผลการวัดจากตัวแปร X

$\sum Y$ แทน ผลรวมของผลการวัดจากตัวแปร Y

$\sum XY$ แทน ผลรวมของผลคูณระหว่าง X กับ Y

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของกำลังสองของ X

$\sum Y^2$ แทน ผลรวมของกำลังสองของ Y

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอ เป็นลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 แสดงค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ศึกษา

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบความสำคัญในบทบาทของตนเองของนักเรียนมัธยมที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครและจังหวัดพะเยา ที่มีถิ่นที่อยู่ ระดับชั้นเรียน เพศ ระดับการเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนที่ต่างกัน

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบสัมพันธภาพในครอบครัวของนักเรียนมัธยมที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครและจังหวัดพะเยาที่มีถิ่นที่อยู่ ระดับชั้นเรียน เพศ ระดับการเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนที่ต่างกัน

ตอนที่ 4 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของความสำคัญในบทบาทของตนเอง และสัมพันธภาพในครอบครัว กับการเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนของนักเรียนมัธยมที่กำลังศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครและจังหวัดพะเยา

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนน
$\Sigma X, \Sigma Y$	แทน	ผลรวมของคะแนนดิบ
ΣXY	แทน	ผลรวมของผลคูณของคะแนนแต่ละคู่
$\Sigma X^2, \Sigma Y^2$	แทน	ผลรวมของกำลังสองของคะแนนดิบแต่ละตัว
S	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t - distribution

r แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของคะแนนสองกลุ่ม

* แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 แสดงค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ศึกษา

ตาราง 2 แสดงค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรตาม ตัวแปรต้น	N	ความสำคัญ						สัมพันธภาพ	
		ต่อตนเอง		ต่อครอบครัว		ต่อสังคม		ในครอบครัว	
		\bar{X}	S	\bar{X}	S	\bar{X}	S	\bar{X}	S
สูง เทพมหานคร	400	116.86	10.501	116.73	14.562	115.480	12.524	102.58	17.201
ชานชาลา	400	115.33	11.220	118.60	12.704	115.017	13.276	105.19	17.405
มัธยมศึกษาตอนต้น	400	115.783	10.827	117.575	12.201	115.068	12.868	103.42	17.275
มัธยมศึกษาตอนปลาย	400	116.410	13.307	117.75	12.108	115.403	12.088	104.825	17.148
วิทยาลัย	400	114.578	10.119	116.20	11.833	114.780	13.082	101.405	16.628
ปริญญา	400	117.61	11.176	119.125	12.296	115.688	11.867	106.48	17.408
กิจกรรมระดับสูง	200	118.765	12.028	119.725	13.811	117.35	14.486	107.85	17.47
กิจกรรมระดับต่ำ	200	112.75	11.475	114.555	12.519	111.64	14.799	97.99	17.37
รวม	800	116.095	10.512	117.662	12.148	115.266	10.770	103.845	17.018

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบความสำคัญในบทบาทของตนเองของนักเรียนวัยรุ่นที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครและจังหวัดพะเยาที่มีถิ่นที่อยู่ ระดับชั้นเรียน เพศ และระดับการเข้าร่วมกิจกรรมที่ต่างกัน

การวิเคราะห์เบื้องต้น

2.1 เปรียบเทียบความสำคัญในบทบาทของตนเองของนักเรียนวัยรุ่นที่กำลังศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครและจังหวัดพะเยา

2.2 เปรียบเทียบความสำคัญในบทบาทของตนเองของนักเรียนวัยรุ่นที่กำลังศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย

2.3 เปรียบเทียบความสำคัญในบทบาทของตนเองของนักเรียนวัยรุ่นที่กำลังศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา เพศชาย และเพศหญิง

2.4 เปรียบเทียบความสำคัญในบทบาทของตนเองของนักเรียนวัยรุ่นที่กำลังศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่เข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนในระดับสูงและระดับต่ำ

2.1 เปรียบเทียบความสำคัญในบทบาทของตนเองของนักเรียนวัยรุ่นที่กำลังศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครและจังหวัดพะเยา เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ว่า "ความสำคัญในบทบาทแต่ละด้านของนักเรียนวัยรุ่นที่กำลังศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครและในจังหวัดพะเยามีความแตกต่างกัน" ผลที่ได้แสดงไว้ในตาราง 3

ตาราง 3 เปรียบเทียบความสำนึกในบทบาทของตนเองของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร และจังหวัดพะเยา

ความสำนึก	ถิ่นที่อยู่	N	\bar{X}	S	t
ตนเอง	กรุงเทพมหานคร	400	116.86	10.501	1.9911 *
	พะเยา	400	115.33	11.220	
ครอบครัว	กรุงเทพมหานคร	400	116.73	14.562	-1.9739 *
	พะเยา	400	118.60	12.704	
สังคม	กรุงเทพมหานคร	400	115.46	12.524	.4854
	พะเยา	400	115.017	13.276	

$$t_{.05} (798) = 1.96$$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 3 แสดงว่า นักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานครและจังหวัดพะเยา มีความสำนึกในบทบาทตนเองและครอบครัว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ โดยพบว่า คะแนนเฉลี่ยความสำนึกต่อตนเองของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนวัยรุ่นในจังหวัดพะเยา สำหรับความสำนึกในบทบาทต่อครอบครัวนั้น นักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานครมีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่านักเรียนวัยรุ่นในจังหวัดพะเยา

ส่วนความสำนึกในบทบาทต่อสังคมนั้น ปรากฏว่านักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานครและจังหวัดพะเยา ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่ตรงกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

2.2 เปรียบเทียบความสำคัญในบทบาทของตนเองของนักเรียนวัยรุ่นที่กำลังศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อทดสอบสมมุติฐานที่ว่า "ความสำคัญในบทบาทแต่ละด้านของนักเรียนวัยรุ่นที่กำลังศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสูงกว่านักเรียนวัยรุ่นที่กำลังศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น" ผลที่ได้แสดงในตาราง 4

ตาราง 4 เปรียบเทียบความสำคัญในบทบาทของตนเองของนักเรียนวัยรุ่นในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย

ความสำคัญ	ระดับชั้น	N	\bar{X}	S	t
ตนเอง	มัธยมศึกษาตอนต้น	400	115.783	10.827	-.7577
	มัธยมศึกษาตอนปลาย	400	116.410	13.307	
ครอบครัว	มัธยมศึกษาตอนต้น	400	117.575	12.201	.2094
	มัธยมศึกษาตอนปลาย	400	117.75	12.108	
สังคม	มัธยมศึกษาตอนต้น	400	115.0675	12.868	-.3795
	มัธยมศึกษาตอนปลาย	400	115.4025	12.088	

$$t_{.05} (798) = 1.645$$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 4 แสดงว่า นักเรียนวัยรุ่นในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความสำคัญในบทบาทแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

2.3 เปรียบเทียบความสำนึกในบทบาทของตนเองของนักเรียนวัยรุ่นที่กำลังศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา เพศชายและหญิง เพื่อทดสอบสมมุติฐานที่ว่า "ความสำนึกในบทบาทแต่ละด้านของนักเรียนวัยรุ่นชายและนักเรียนวัยรุ่นหญิงที่กำลังศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความแตกต่างกัน" ผลที่ได้แสดงไว้ในตาราง 5

ตาราง 5 เปรียบเทียบความสำนึกในบทบาทของตนเองของนักเรียนวัยรุ่นชายและนักเรียนวัยรุ่นหญิง

ความสำนึก	เพศ	N	\bar{X}	S	t
ตนเอง	ชาย	400	114.578	10.119	-4.02295*
	หญิง	400	117.61	11.176	
ครอบครัว	ชาย	400	116.2	11.833	-3.42827*
	หญิง	400	119.125	12.296	
สังคม	ชาย	400	114.78	13.082	-1.02750
	หญิง	400	115.688	11.867	

$$t_{.05(798)} = 1.96$$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 5 ปรากฏว่านักเรียนวัยรุ่นชายและนักเรียนวัยรุ่นหญิง มีความสำนึกในบทบาทต่อตนเอง ต่อครอบครัว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่ง เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ โดยพบว่าคะแนนเฉลี่ยของความสำนึกในบทบาทต่อตนเอง และต่อครอบครัว ของนักเรียนวัยรุ่นชายต่ำกว่านักเรียนวัยรุ่นหญิง

ส่วนความสำนึกในบทบาทต่อสังคม ปรากฏว่านักเรียนวัยรุ่นชายและนักเรียนวัยรุ่นหญิง ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่ตรงกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

2.4 เปรียบเทียบความสำคัญในบทบาทของตนเองของนักเรียนวัยรุ่นที่กำลังศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนในระดับสูงและระดับต่ำ เพื่อทดสอบสมมุติฐานที่ว่า "นักเรียนวัยรุ่นที่เข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนในระดับสูงมีความสำคัญในบทบาทแต่ละด้านสูงกว่านักเรียนวัยรุ่นที่เข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนในระดับต่ำ" ผลที่ได้แสดงไว้ในตาราง 6

ตาราง 6 เปรียบเทียบความสำคัญในบทบาทของตนเองของนักเรียนวัยรุ่น ที่เข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนในระดับสูงและระดับต่ำ

ความสำคัญ	ระดับการรวมกิจกรรม	N	\bar{X}	S	t
ตนเอง	สูง	200	118.765	12.028	5.1174*
	ต่ำ	200	112.75	11.475	
ครอบครัว	สูง	200	119.725	13.811	3.9261*
	ต่ำ	200	114.555	12.519	
สังคม	สูง	200	117.35	14.486	3.900*
	ต่ำ	200	116.64	14.799	

$$t_{.05 (398)} = 1.645$$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 6 แสดงว่านักเรียนวัยรุ่นที่เข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนในระดับสูง มีความสำคัญในบทบาทต่อตนเอง ต่อครอบครัว และต่อสังคม สูงกว่านักเรียนวัยรุ่นที่เข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนในระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งตรงกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ โดยพบว่าคะแนนเฉลี่ยของความสำคัญในบทบาทแต่ละด้านของนักเรียนที่รวมกิจกรรมนักเรียนระดับสูง สูงกว่าของนักเรียนที่รวมกิจกรรมนักเรียนระดับต่ำ

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบสัมพันธภาพในครอบครัวของนักเรียนวัยรุ่นที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครและจังหวัดพะเยา ที่มีถิ่นที่อยู่ ระดับชั้นเรียน เพศ และระดับการเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนที่ต่างกัน

การวิเคราะห์แ่งออกดังนี้

3.1 เปรียบเทียบสัมพันธภาพในครอบครัวของนักเรียนวัยรุ่นที่กำลังศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครและจังหวัดพะเยา

3.2 เปรียบเทียบสัมพันธภาพในครอบครัวของนักเรียนวัยรุ่นที่กำลังศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย

3.3 เปรียบเทียบสัมพันธภาพในครอบครัวของนักเรียนวัยรุ่นที่กำลังศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา เพศ ชายและหญิง

3.4 เปรียบเทียบสัมพันธภาพในครอบครัวของนักเรียนวัยรุ่นที่กำลังศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีระดับการเข้าร่วมกิจกรรมสูง และระดับต่ำ

3.1 เปรียบเทียบสัมพันธภาพในครอบครัวของนักเรียนวัยรุ่นที่กำลังศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครและจังหวัดพะเยา เพื่อทดสอบสมมุติฐานที่ว่า "สัมพันธภาพในครอบครัวของนักเรียนวัยรุ่นที่กำลังศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครและจังหวัดพะเยา มีความแตกต่างกัน" ผลที่ได้แสดงไว้ในตาราง 7

ตาราง 7 เปรียบเทียบสัมพันธภาพในครอบครัวของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานครและจังหวัดพะเยา

ถิ่นที่อยู่	N	\bar{x}	S	t
กรุงเทพมหานคร	400	102.58	17.201	2.1077 *
พะเยา	400	105.19	17.405	

$$t_{.05} (798) = 1.96$$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 7 แสดงว่านักเรียนวัยรุ่นที่กำลังศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร และจังหวัดพะเยา มีสัมพันธภาพในครอบครัว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งตรงกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ โดยพบว่าคะแนนเฉลี่ยของสัมพันธภาพในครอบครัวของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร ต่ำกว่าของจังหวัดพะเยา

3.2 เปรียบเทียบสัมพันธภาพในครอบครัวของนักเรียนวัยรุ่นที่กำลังศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อทดสอบสมมุติฐานที่ว่า "สัมพันธภาพในครอบครัวของวัยรุ่นที่กำลังศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายและชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีความแตกต่างกัน" ผลที่ได้แสดงไว้ในตาราง 8

ตาราง 8 เปรียบเทียบสัมพันธภาพในครอบครัวของนักเรียนวัยรุ่นในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายและมัธยมศึกษาตอนต้น

ระดับชั้น	N	\bar{X}	S	t
มัธยมศึกษาตอนต้น	400	103.42	17.275	-.8586
มัธยมศึกษาตอนปลาย	400	104.825	17.148	

$$t_{.05} (798) = 1.96$$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 8 แสดงว่านักเรียนวัยรุ่นที่กำลังศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายและมัธยมศึกษาตอนต้น มีสัมพันธภาพในครอบครัวไม่ต่างกัน ซึ่งไม่ตรงกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

3.3 เปรียบเทียบสัมพันธภาพในครอบครัวของนักเรียนวัยรุ่นที่กำลังศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มี เพศชายและหญิง เพื่อทดสอบสมมุติฐานที่ว่า "สัมพันธภาพในครอบครัวของนักเรียนวัยรุ่นชายและนักเรียนวัยรุ่นหญิงที่ศึกษาในโรงเรียนมัศึกษามีความแตกต่างกัน" ผลที่ได้แสดงไว้ในตาราง 9

ตาราง 9 เปรียบเทียบสัมพันธภาพในครอบครัวของนักเรียนวัยรุ่นชายและนักเรียนวัยรุ่นหญิง

เพศ	N	\bar{X}	S	t
ชาย	400	101.405	16.628	-4.2165*
หญิง	400	106.48	17.408	

$$t_{.05} (798) = 1.96$$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 9 แสดงว่านักเรียนวัยรุ่นชายและนักเรียนวัยรุ่นหญิงที่กำลังศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีสัมพันธภาพในครอบครัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งตรงกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ โดยพบว่าคะแนนเฉลี่ยของสัมพันธภาพในครอบครัวของนักเรียนวัยรุ่นชายต่ำกว่านักเรียนวัยรุ่นหญิง

3.4 เปรียบเทียบสัมพันธภาพในครอบครัวของนักเรียนวัยรุ่นที่เข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนในระดับสูงและระดับต่ำ เพื่อทดสอบสมมุติฐานที่ว่า "สัมพันธภาพในครอบครัวของนักเรียนวัยรุ่นที่เข้าร่วมกิจกรรมในระดับสูง ต่ำกว่านักเรียนวัยรุ่นที่เข้าร่วมกิจกรรมในระดับต่ำ" ผลที่ได้แสดงไว้ในตาราง 10

ตาราง 10 เปรียบเทียบสัมพันธภาพในครอบครัวของนักเรียนวัยรุ่นที่เข้าร่วมกิจกรรมในระดับสูงและระดับต่ำ

กิจกรรมระดับ	N	\bar{x}	S	t
สูง	200	107.85	17.47	5.660*
ต่ำ	200	97.99	17.37	

$$t_{.05} (798) = 1.645$$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 10 ผลที่ได้ไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนวัยรุ่นที่เข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนระดับสูง สูงกว่าของนักเรียนวัยรุ่นที่เข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนในระดับต่ำ ซึ่งเมื่อทดสอบนัยสำคัญพบว่า นักเรียนวัยรุ่นที่เข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนในระดับสูง กลับมีสัมพันธภาพในครอบครัวสูงกว่านักเรียนวัยรุ่นที่เข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 4 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของความสำนึกในบทบาทของตนเองและสัมพันธภาพในครอบครัว กับการเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนของนักเรียนที่กำลังศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครและจังหวัดพะเยา

การวิเคราะห์เบื้องต้น

4.1 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของความสำนึกในบทบาทของตนเอง กับการเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนของนักเรียนวัยรุ่นที่กำลังศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครและจังหวัดพะเยา

4.2 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของสัมพันธภาพในครอบครัว กับการเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนของนักเรียนวัยรุ่นที่กำลังศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดพะเยา

4.1 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของความสนใจในบทบาทของตนเองกับการเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียน ของนักเรียนวัยรุ่นที่กำลังศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครและจังหวัดพะเยา เพื่อทดสอบสมมุติฐานที่ว่า "ความสนใจในบทบาทแต่ละด้านและการเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียน ของนักเรียนวัยรุ่นที่กำลังศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความสัมพันธ์กันทางบวก" ผลที่ได้แสดงในตาราง 11

ตาราง 11 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ความสนใจในบทบาทของตนเองกับการเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียน

ตัวแปร	กิจกรรม		XY	N	r		
	ΣY	ΣY^2					
ตนเอง	ΣX	92,870	54,079	3,938,168	6,337,542	800	.401*
	ΣX^2	10,856,271					
ครอบครัว	ΣX	94,330	54,079	3,938,168	6,380,864	800	.324*
	ΣX^2	11,193,480					
สังคม	ΣX	92,188	54,079	3,938,168	6,290,874	800	.316*
	ΣX^2	10,747,924					

$$r_{.05} (798) = .1638$$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 11 ปรากฏว่าความสนใจในบทบาทต่อตนเอง ต่อครอบครัว และต่อสังคม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งตรงกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

4.2 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของสัมพันธภาพในครอบครัวกับการเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนของนักเรียนวัยรุ่นที่กำลังศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครและจังหวัดพะเยา เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ว่า "สัมพันธภาพในครอบครัวกับการเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนของนักเรียนวัยรุ่นที่กำลังศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความสัมพันธ์กันทางลบ" ผลที่ได้แสดงไว้ในตาราง 12

ตาราง 12 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สัมพันธภาพในครอบครัวกับการเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียน

ตัวแปร	กิจกรรม		XY	N	r	
	ΣY	ΣY^2				
สัมพันธภาพ	ΣX 83,174	54,079	3,938,168	5,7144,468	800	.412*
	ΣX^2 8,846,412					

$$r_{.05}(798) = .1638$$

ผลการวิเคราะห์ในตาราง 12 ปรากฏว่า สัมพันธภาพในครอบครัวกับการเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียน มีความสัมพันธ์กันทางบวก ซึ่งไม่ตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อทดสอบนัยสำคัญของสหสัมพันธ์ดังกล่าวแล้ว พบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปราย และข้อ เสนอแนะ

บทย่อ

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อ เปรียบ เทียบความสำนึกในบทบาทของตนเองของนักเรียนวัยรุ่นที่กำลังศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครและจังหวัดพะเยาที่มีความแตกต่างกันดังนี้
 - 1.1 ถิ่นที่อยู่อาศัย
 - 1.2 ระดับชั้นเรียน
 - 1.3 เพศ
 - 1.4 ระดับการ เข้าร่วมกิจกรรมนักเรียน
2. เพื่อ เปรียบ เทียบสัมพันธภาพในครอบครัวของนักเรียนวัยรุ่นที่กำลังศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครและจังหวัดพะเยาที่มีความแตกต่างกันดังนี้
 - 2.1 ถิ่นที่อยู่อาศัย
 - 2.2 ระดับชั้นเรียน
 - 2.3 เพศ
 - 2.4 ระดับการ เข้าร่วมกิจกรรมนักเรียน
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสำนึกในบทบาทของตนเองและสัมพันธภาพในครอบครัว กับการ เข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนของนักเรียนวัยรุ่นที่กำลังศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครและจังหวัดพะเยา

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มตัวอย่าง ศึกษาแก่นักเรียนวัยรุ่นที่กำลังศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสหศึกษา ของโรงเรียนรัฐบาลในกรุงเทพมหานครและจังหวัดพะเยา ประจำปีการศึกษา 2526 จำนวน 800 คน จากโรงเรียนทั้งหมดเปิดโรงเรียน โดยวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบ กลุ่มสุ่ม (Multi - Stage Random Sampling)
2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าคือ แบบทดสอบแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) สามฉบับ ได้แก่
 - 2.1 แบบทดสอบความสำนึกในบทบาทของตนเอง ซึ่งมีอยู่สามแบบย่อย
 - 2.1.1 แบบทดสอบความสำนึกในบทบาทต่อตนเอง
 - 2.1.2 แบบทดสอบความสำนึกในบทบาทต่อครอบครัว
 - 2.1.3 แบบทดสอบความสำนึกในบทบาทต่อสังคม
 - 2.2 แบบทดสอบการเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียน
 - 2.3 แบบทดสอบสัมพันธภาพในครอบครัว

การดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยออกเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยนำแบบทดสอบไปให้นักเรียนทำในชั้นเรียน ผู้วิจัยได้อธิบายวิธีตอบพร้อมยกตัวอย่างประกอบ ตามคำชี้แจงในแบบสอบถามและดูแลให้นักเรียนตอบให้ครบทุกข้อ นักเรียนส่วนมากใช้เวลาทำประมาณ 1 ชั่วโมง หลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่างสอง กลุ่มโดยใช้

t - test

2. ทาคาสหสัมพันธ์ความสำนึกในบทบาทของตนเอง และสัมพันธ์ภาพในครอบครัว โดยใช้ Pearson Product Moment Correlation และทดสอบความมีนัยสำคัญโดยเปิดตารางนัยสำคัญของสหสัมพันธ์

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนวัยรุ่นที่กำลังศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร และจังหวัดพะเยา มีความสำนึกในบทบาทตนเอง ต่อครอบครัว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนความสำนึกในบทบาทต่อสังคมไม่แตกต่างกัน

2. นักเรียนวัยรุ่นในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายและมัธยมศึกษาตอนต้น มีความสำนึกในบทบาทแตกต่างกันไม่แตกต่างกัน

3. นักเรียนวัยรุ่นชายและนักเรียนวัยรุ่นหญิงที่กำลังศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความสำนึกในบทบาทตนเอง ต่อครอบครัว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนความสำนึกในบทบาทต่อสังคม ไม่แตกต่างกัน /

4. นักเรียนวัยรุ่นที่เข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนในระดับสูง มีความสำนึกในบทบาทต่อตนเอง ต่อครอบครัว และต่อสังคม สูงกว่านักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนในระดับต่ำ

5. สัมพันธภาพในครอบครัวของนักเรียนวัยรุ่นที่กำลังศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร และจังหวัดพะเยา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. สัมพันธภาพในครอบครัวของนักเรียนวัยรุ่น ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายและมัธยมศึกษาตอนต้น ไม่แตกต่างกัน

7. สัมพันธภาพในครอบครัวของนักเรียนวัยรุ่นที่กำลังศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาชายและหญิง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

8. สัมพันธภาพในครอบครัวของนักเรียนวัยรุ่นที่กำลังศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนในระดับสูง จะสูงกว่านักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

9. ความสัมพันธ์ระหว่างความสำนึกในบทบาทของตนเองแต่ละด้าน กับการเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนของนักเรียนวัยรุ่นที่กำลังศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความสัมพันธ์กันทางบวก โดยมีค่าสหสัมพันธ์ดังต่อไปนี้

9.1 ความสำนึกในบทบาทต่อตนเอง กับการเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียน
มีค่า .401

9.2 ความสำนึกในบทบาท ต่อครอบครัว กับการเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียน
มีค่า .324

9.3 ความสำนึกในบทบาท ต่อสังคม กับการเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนมีค่า
.316

10. ความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพในครอบครัวกับการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียนวัยรุ่นที่กำลังศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความสัมพันธ์กันทางบวก โดยมีค่าสหสัมพันธ์ .412

การอภิปรายผล

ในการอภิปรายผลจากการศึกษาครั้งนี้ จะจำแนกตามตัวแปรต้น โดยจะกล่าวถึงความสำนึกในบทบาทของตนเองในแต่ละด้าน และสัมพันธภาพในครอบครัว ควบคู่กันไป

1. ความแตกต่างในถิ่นที่อยู่ จากผลการศึกษาพบว่า ความสำนึกในบทบาทต่อตนเอง และต่อครอบครัว ของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานครและจังหวัดพะเยาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ความสำนึกในบทบาทต่อสังคมนั้นไม่พบว่ามี ความแตกต่างกัน ส่วนผลการ เปรียบเทียบสัมพันธภาพในครอบครัวนั้น พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งให้เห็นว่าถิ่นที่อยู่ที่มีสภาพสังคมเศรษฐกิจแตกต่างกัน มีผลต่อการมีความสำนึกในบทบาทและสัมพันธภาพในครอบครัว ของนักเรียนวัยรุ่น ซึ่งตรงกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยในแต่ละด้าน พบว่าความสำนึกในบทบาทต่อตนเองของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานครสูงกว่านักเรียนวัยรุ่นในจังหวัดพะเยา เพราะในกรุงเทพมหานคร

เป็นสังคมที่มีประชากรแออัด เป็นสังคมชั้นชน และมีสิ่งแวดล้อมที่กระตุ้นให้นักเรียนวัยรุ่นต้องคำนึงถึงตนเอง มีความกระตือรือร้น และแข่งขันกับผู้อื่น ทั้งในการดำเนินชีวิตประจำวัน ในการศึกษาเล่าเรียน ซึ่งต่างจากเด็กวัยรุ่นในต่างจังหวัด ที่มีชีวิตเรียบง่ายกว่า การแข่งขันก็น้อยกว่าทุกคน การคำนึงถึงตนเองจึงน้อยกว่า ภัยเหตุนี้ให้นักเรียนวัยรุ่นกรุงเทพมหานครจึงมีความสำนึกต่อตนเองสูงกว่านักเรียนวัยรุ่นในจังหวัดพะเยา ๑๒

จากผลการศึกษาพบว่า ความสำนึกในครอบครัวและสัมพันธ์ภาพในครอบครัวของนักเรียนวัยรุ่นในจังหวัดพะเยาสูงกว่ากรุงเทพมหานคร ย่อมแสดงให้เห็นว่า พ่อแม่ของนักเรียนวัยรุ่นในจังหวัดพะเยามีความผูกพันใกล้ชิดกับลูกมากกว่าพ่อแม่ของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้เป็นเพราะสภาพสังคมและ เศรษฐกิจในกรุงเทพมหานคร เอื้อต่อการที่นักเรียนวัยรุ่นจะแสวงหาความสนุกเพลิดเพลิน และความสนใจในสิ่งต่างๆ นอกบ้านไ้มากกว่านักเรียนวัยรุ่นในจังหวัดพะเยา ในทำนองเดียวกันพ่อแม่ในจังหวัดพะเยาก็มีโอกาสที่จะแสวงหาความสุขนอกบ้านไ้น้อยกว่าพ่อแม่ของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร จึงมีเวลาดูแล เอาใจใส่ลูกมากกว่า นอกจากนี้ลักษณะของครอบครัวในชนบทเป็นแบบครอบครัวขยาย พ่อแม่ ญาติ พี่น้อง อยู่ใกล้ชิดกันจึงมีความรู้สึกรักใคร่ คิดถึง ห่วงใย และอื่น ๆ ผูกพันกันอย่างแน่นแฟ้นและลึกซึ้ง (ดวงทิพย์ เรื่องสุริยะพงศ์ 2521 : 48) จึงทำให้มีสัมพันธ์ภาพในครอบครัวสูง ภัยเหตุผลดังนี้จึงมีผลทำให้ให้นักเรียนวัยรุ่นในจังหวัดพะเยามีความสำนึกในบทบาทต่อครอบครัวและสัมพันธ์ภาพในครอบครัวสูงกว่า ทั้งนี้ยังมีสิ่งยืนยันให้เห็นว่านักเรียนวัยรุ่นในชนบทยังคงยึดถือแบบธรรมเนียม ประเพณี และค่านิยมของความกตัญญูบิดา มารดา การเคารพ เชื้อพียงผู้อาวุโส มากกว่านักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร ซึ่งได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมตะวันตกมาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต

ส่วนผลการศึกษาทางด้านความสำนึกในบทบาทต่อสังคมที่พบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิตินั้น อาจจะมีสาเหตุมาจากผลของการศึกษาในโรงเรียน เพราะหลักสูตรที่ใช้ทั่วประเทศในปัจจุบันมีจุดมุ่งหมาย เนื้อหาวิชา และการจัดกิจกรรม เน้นในเรื่องหน้าที่ต่อสังคม ซึ่งน่าจะมีส่วนให้นักเรียนวัยรุ่นส่วนต่าง ๆ ของประเทศมีความสำนึกไม่ต่างกัน

2. ความแตกต่างระดับชั้นเรียน ผลการศึกษาทั้งด้านความสำนึกในบทบาทของตนเอง และสัมพันธภาพในครอบครัว ไม่พบความแตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ และไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สวานา พรพจน์กุล (สวานา พรพจน์กุล 2520 : 60 - 62) ที่ได้ศึกษาความสำนึกในหน้าที่พลเมืองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งพบว่า นักเรียนในชั้นสูง มีความสำคัญสูงกว่านักเรียนในชั้นที่ต่ำกว่า นอกจากนี้ยังไม่สนับสนุนความเห็นของ แอลเดอร์สัน และ โรเบิร์ต (Alderson and Robert. 1966 : 32) ที่ว่า การมีความสำนึกในหน้าที่พลเมืองนั้นอาศัยพัฒนาการทางความคิด จึงทำให้ความสำนึกมีปริมาณสูงขึ้น ผลที่ไม่สอดคล้องกันนี้ อาจเนื่องมาจากในปัจจุบัน กระทรวงศึกษาธิการได้บรรจุเนื้อหาวิชาที่มุ่งให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อชาติ ต่อท้องถิ่น ต่อครอบครัว และต่อตนเอง และมีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมด้านต่าง ๆ ตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ตามแผนการศึกษาชาติ 2520 จึงทำให้ได้รับการปลูกฝังในความสำนึกดังกล่าว ตั้งแต่ยังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น นอกจากนี้อาจเป็นเพราะเนื้อหาในความสำนึกดังกล่าว เป็นเรื่องที่นักเรียนได้พบอยู่ในชีวิตประจำวันที่ได้ถนัดนักเรียน จึงไม่เกินระดับความสามารถในการใช้ความคิดของนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่จะเข้าใจ จึงมีความสำนึกในบทบาทของตนเองได้ไม่แตกต่างกับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และยังมีผลทำให้สัมพันธภาพในครอบครัวไม่แตกต่างกันอีกด้วย

3. ความแตกต่างระหว่างเพศ จากผลการศึกษาที่พบว่า ความสำนึกในบทบาทต่อตนเอง ต่อครอบครัว และสัมพันธภาพในครอบครัวของนักเรียนวัยรุ่น เพศชาย และเพศหญิง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่สอดคล้องกับสมมุติฐาน และผลการวิจัยของ แสงสุรีย์ คงศิลป์ (แสงสุรีย์ คงศิลป์ 2519 : 107) และ สวานา พรพจน์กุล (สวานา พรพจน์กุล 2520 : 60 - 62) ผลดังกล่าวเป็นการยืนยันให้เห็นว่า นักเรียนวัยรุ่น เพศชาย และเพศหญิง มีการรับรู้ในบทบาทของตนเองต่างกัน ทั้งนี้เป็นผลมาจากความคาดหวังของสังคม เพราะจากการพิจารณาค่าเฉลี่ยของความสำนึกในบทบาทต่อตนเอง ต่อครอบครัว และสัมพันธภาพในครอบครัวของเพศหญิง สูงกว่าเพศชาย ซึ่งน่าจะเป็นผลมาจาก

สังคมส่วนใหญ่ ยอมรับว่ากิจการในครอบครัว เป็นหน้าที่ของหญิงโดยตรง ดังนั้นเด็กหญิงมักถูก
 บิดามารดาฝึกฝนโดยมอบงานให้รับผิดชอบมากกว่าเด็กชาย (สบโชค พูนนวม 2522 : 49)
 จากผลการวิจัยของ ละม้ายมาศ ศรีทนต์ (ละม้ายมาศ ศรีทนต์ 2510 : 115) พบว่า
 พื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ไทยนั้นแม่มีความไว้วางใจเด็กหญิงที่จะให้เลี้ยงน้องมากกว่า
 เด็กชาย โดยทั่วไปแล้ว เด็กหญิงยังมีความอดทน ละเอียดยิ่งกว่าเด็กชาย คอยช่วยเหลือ
 ดังกล่าวจึงมีผลให้นักเรียนวัยรุ่นหญิงมีความสำนึกในการช่วยเหลือ ดูแลตนเอง ตลอดจนความ
 เอาใจใส่ต่อครอบครัวสูงกว่านักเรียนวัยรุ่นชาย และส่งผลให้มีสัมพันธภาพในครอบครัวสูงกว่าด้วย

สำหรับความสำนึกในบทบาทต่อสังคม ที่พบว่าความแตกต่างทางเพศไม่ทำให้มีนัยสำคัญ
 ทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานและงานวิจัยที่ผ่านมา นั้นจะเนื่องมาจากในสังคมปัจจุบัน
 มักยอมรับในสิทธิและหน้าที่สตรีสูงขึ้นในด้านการมีบทบาทในการพัฒนาประเทศ ซึ่งจะเห็นได้ใน
 ปัจจุบันมีสตรีจำนวนไม่น้อยที่ได้รับการยอมรับในสังคมให้เป็นผู้นำ ผู้บริหาร และผู้แทนราษฎร
 สิ่งเหล่านี้จึงมีผลให้นักเรียนวัยรุ่นหญิง มีความสำนึกในบทบาทต่อสังคมสูงกว่าในอดีต จึงมีผลให้
 นักเรียนวัยรุ่นหญิงในปัจจุบัน มีความสำนึกดังกล่าวไม่แตกต่างจากนักเรียนวัยรุ่นชาย

4. เกี่ยวกับระดับการเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียน ซึ่งจากผลการศึกษาที่พบว่านักเรียน
 วัยรุ่นที่เข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนในระดับสูง และระดับต่ำมีความสำนึกในบทบาททั้งสามด้าน และ
 สัมพันธภาพในครอบครัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านความสัมพันธ์
 ก็พบว่าความสำนึกทั้งสามด้าน และสัมพันธภาพในครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับระดับการ
 เข้าร่วมกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ ถ้ามีความสำนึกทั้งสามด้านสูง
 ระดับการเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนจะสูงด้วย และถ้ามีสัมพันธภาพในครอบครัวสูง การเข้าร่วม
 กิจกรรมนักเรียนจะสูงด้วย ซึ่งในด้านสัมพันธภาพในครอบครัว ที่ตั้งสมมุติฐานไว้ว่า นักเรียน
 ที่เข้าร่วมกิจกรรมในระดับสูง มีสัมพันธภาพในครอบครัวตกว่านักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมใน
 ระดับต่ำ และน่าจะมีความสัมพันธ์กันทางลบด้วย เหตุผลที่ว่า การเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนนั้น
 น่าจะมาจากสาเหตุสำคัญประการหนึ่งคือ การขาดสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัว จะทำให้

นักเรียนมีความเกลียดชังบ้าน และออกไปแสวงหาความอบอุ่นนอกบ้าน (Musen and Conger. 1956 : 256) และผลการศึกษาของ สลาตัน (ประเทิน มหาพันธ์ 2521 : 15 อ้างอิงจาก SLawson) ซึ่งพบว่า ผลจากการขาดความรักและความอบอุ่นในบ้าน ทำให้เด็กกลายเป็นคนเกเร หนีออกจากบ้านและอาจแสวงหาการทดแทนด้วยการทำกิจกรรม เพื่อเป็นการชดเชยในโรงเรียน แต่ผลการพิจารณาค่าเฉลี่ยในการศึกษาครั้งนี้กลับพบว่า นักเรียนวัยรุ่นที่เข้าร่วมกิจกรรมในระดับสูง มีสัมพันธภาพในครอบครัวสูงกว่า เป็นการขัดแย้งกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียนวัยรุ่นนั้นเป็นการตอบสนองความต้องการชดเชยของนักเรียนวัยรุ่นที่มีสัมพันธภาพในครอบครัวต่ำก็จริง แต่อาจเป็นเพราะเด็กนักเรียนวัยรุ่นที่มีสัมพันธภาพในครอบครัวสูงก็ยังคงมีความต้องการแสดงออกซึ่งความสามารถของตนเอง นอกจากนี้ยังพบว่านักเรียนวัยรุ่นประเภทหลังนี้มีผลการศึกษาอยู่ในเกณฑ์ดีด้วยการเข้าร่วมกิจกรรมจึง เป็นสิ่งที่จะตอบสนองความต้องการทางสังคมของนักเรียนวัยรุ่นที่มีสัมพันธภาพในครอบครัวสูง

อีกประการหนึ่งที่ชี้ให้เห็นว่าสาเหตุที่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนนั้นน่าจะเป็นเพราะเห็นความสำคัญของกิจกรรมที่จะเป็นประโยชน์กับตนเอง ครอบครัว และสังคม หรือการมีความสนใจในบทบาททั้งสามด้านดังกล่าวนั่นเอง เพราะสภาพการจัดกิจกรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาอยู่ในแนวทางที่โรงเรียนกำหนด วางแผนไว้ให้ และมีการติดต่อสื่อสารกับพ่อแม่ผู้ปกครองผ่านทางสมาคมผู้ปกครองและครูของโรงเรียน ซึ่งมีอยู่ในโรงเรียนมัธยมทั่วประเทศ การเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของนักเรียนจึงขึ้นอยู่กับการส่งเสริมและสนับสนุนจากผู้ปกครองด้วย จึงทำให้เด็กเรียนที่จะมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมในระดับสูงนั้น เป็นเพราะการมีความเข้าใจอันดีระหว่างพ่อแม่ และนักเรียนวัยรุ่น มากกว่าการที่สภาพความผิดหวังในครอบครัวเพื่อหาทางชดเชย ในการแสดงกิจกรรมในโรงเรียน

5. ผลจากการศึกษาและเหตุผลที่กล่าวมาทั้งหมด ทำให้ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การที่นักเรียนวัยรุ่นที่กำลังศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีความสนใจในบทบาทของตนเองมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับ

5.1 สภาพสังคมของนักเรียน สภาพแวดล้อมทั่วไปที่เป็นตัวกระตุ้นความสำนึก
ในบทบาทของตนเองของนักเรียนวัยรุ่น

5.2 สถานภาพของนักเรียนอันอาจเกิดจากความคาดหวังของสังคม เช่น
สถานภาพการเป็นผู้หญิง และผู้ชาย

5.3 สถาบันที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการทางสังคมประภคิต สถาบันทางครอบครัว
ซึ่งหมายถึงสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัว และสถาบันทางการศึกษาซึ่งหมายถึง การกำหนดหลักสูตร
เพื่อเน้นให้เกิดความสำนึกดังกล่าว รวมทั้งการส่งเสริม การจัดกิจกรรมนักเรียนให้นักเรียน
มีโอกาสได้แสดงออกตามบทบาทที่ควรจะเป็น

ข้อเสนอแนะ

1. พ่อแม่ที่อยู่ในสังคมชนบทควรปลูกฝังความสำนึกในบทบาทของตนเองของนักเรียน
วัยรุ่นเขตชนบท ศึกษาระดับให้รู้จักรับผิดชอบ และตัดสินใจด้วยตนเองในการดำเนินชีวิต
การศึกษา และการเลือกประกอบอาชีพในอนาคต

2. ควรปลูกฝังความสำนึกในบทบาทที่มีต่อครอบครัวของนักเรียนวัยรุ่นในกรุง เทพ-
มหานคร โดยที่พ่อแม่ควรให้เวลาและเอาใจใส่ลูกที่อยู่ในวัยรุ่น เพื่อการบิสัมพันธ์ภาพที่ดีภายใน
ครอบครัว ในขณะที่เกี่ยวกับครูอาจารย์ควร เน้นถึงความสำคัญของการมีสัมพันธ์ภาพที่ดีกับพ่อแม่
และสมาชิกคนอื่นในครอบครัว และค่านิยมแห่งความกตัญญู การเชื่อฟังผู้อาวุโส เพื่อประโยชน์
ของตนเองและผู้อื่น

3. พ่อแม่และครูอาจารย์ควรสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องกับเด็กวัยรุ่นชายในบ้านของ
บทบาทตนเองและต่อครอบครัว พยายามกระตุ้นและส่งเสริมให้แสดงบทบาทดังกล่าว

4. โรงเรียนควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมนักเรียนและกระตุ้นให้นักเรียนทุกคน
โอกาสเข้าร่วมอย่างทั่วถึง เพื่อเป็นการเสริมสร้างการแสดงบทบาทที่ถูกต้อง โดยเฉพาะ
อย่างยิ่งบทบาทที่มีต่อสังคม การส่งเสริมดังกล่าวอาจมีส่วนช่วยให้เด็กได้มีโอกาสชกเซย
ปัญหาทางบ้านอย่างถูกต้อง เหมาะสม เพื่อป้องกันมิให้นักเรียนวัยรุ่นหาทางชกเซยกับสังคมภายนอก
ที่อาจจะทำให้เกิดผลเสียได้

ข้อเสนอแนะทางการวิจัย

1. ควรหาการศึกษา เรื่องความสำนึกในบทบาทและสัมพันธภาพในครอบครัวของนักเรียนวัยรุ่นกับประชากรในถิ่นที่อยู่ต่าง ๆ ที่มีค่านิยมและวัฒนธรรมแตกต่างกัน เพื่อสรุปถึงสาเหตุทางลักษณะทางสังคมของลักษณะดังกล่าว
2. ควรศึกษา เปรียบเทียบหรือหาความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังของสังคมเกี่ยวกับบทบาทของวัยรุ่น ความสำนึกในบทบาท และการแสดงบทบาทว่าสอดคล้องกันหรือไม่อย่างไร เพื่อหาแนวทางส่งเสริมการแสดงบทบาทของวัยรุ่นที่สอดคล้องกับความต้องการของตนเอง และสังคมอย่างเหมาะสม
3. ควรศึกษาเกี่ยวกับระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมนิติต ของนิติตระดับอุดมศึกษาในตัวแปรด้านต่าง ๆ เช่น ความสำนึกในบทบาทต่อสังคม การอยู่หอพักและการพักอาศัยอยู่กับพ่อแม่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ฯลฯ เพื่อหาสาเหตุที่แท้จริงในการเข้าร่วมกิจกรรม เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อไป

7

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กุลวรรณ วิทยาวารุจิ ความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพในครอบครัวและการปรับตัว
 ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2526, 99 หน้า
 อัครสาเนา
- จรรยา สุวรรณทัต ความสำคัญของข้าราชการไทยเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและ
วัฒนธรรมไทย สถาบันวิจัยพฤกษศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
 2525, 105 หน้า
- ดวงทิพย์ เรื่องสุริยะพงศ์ ครอบครัวและเครือญาติในเคหะชุมชนคลองจั่น ปรินญาณิพนธ์ ร.ม.
 คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2521, 106 หน้า
- ชนู แสงศักดิ์ "ข้อคิดในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร" วิทยารย 10 : 4
 10 ธันวาคม 2513
- นวลศิริ เปาโรหิตย์ และคนอื่น ๆ จิตวิทยาพัฒนาการ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
 2520, 340 หน้า
 อัครสาเนา
- ประศิษฐ์ ชอบเจริญ การบริหารกิจกรรมนักเรียน อักษรบัณฑิต 2520, 224 หน้า
 อัครสาเนา
- ประเทิน มหาพันธ์ การศึกษากับการกระทำผิดกฎหมายของเยาวชนกรุงเทพมหานคร ปรินญาณิพนธ์
 กศ.ค. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2521, 440 หน้า อัครสาเนา
- ประภัสสร มโนรักษ์ เจตนคติของอาจารย์ใหญ่ ครู และนักเรียนระดับมัธยมศึกษาใน
โรงเรียนรัฐบาลในภาคเหนือที่มีต่องิจกรรมนักเรียน ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2519, 121 หน้า อัครสาเนา
- ไพบุลย์ ช่างเรียน สารานุกรมศัพท์ทางสังคมวิทยา แพรวพทยา 2516, 280 หน้า
- ภิญโญ สาธร หลักบริหารการศึกษา วัฒนาพานิช 2514, 550 หน้า
- ละม้ายมาศ ศรีทัตต์ อิทธิพลของสังคมต่อการพัฒนาการของเด็กที่ตามสนาป่า อาเภอเมือง
จังหวัดชลบุรี รายงานการวิจัย ฉบับที่ 9 สถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้า เรื่องเด็ก
 2510, 184 หน้า

- วันเพ็ญ คาเมือง ลักษณะของพลเมืองที่ในทัศนะของนักเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร
วิทยานิพนธ์ ก.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2522, 92 หน้า อักสำเนา
- วันเพ็ญ ชีร์สวัสดิ์ ความคิดเห็นและความต้องการของนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา บางแสน
ปี 2510 เกี่ยวกับบริการแนะแนวของวิทยาลัยในปัจจุบัน วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2512, 71 หน้า อักสำเนา
- วิชากร, กรม หนังสือประกอบการเรียนสังคม 10 วิชา หน้าที่พลเมือง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
คุรุสภาลาดพร้าว 2514, 110 หน้า
- แบบเรียนสังคมศึกษาวิชาหน้าที่พลเมืองประโยคมัธยมศึกษาตอนต้น คุรุสภาลาดพร้าว
2515, 275 หน้า
- วีรชัย มีชอบธรรม การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ อักษรบัณฑิต 2520, 134 หน้า
- วีรยุทธ วิเชียรโชติ ทฤษฎีสังคมไมตรีสัมพันธ์ ศูนย์วิจัยพัฒนาสังคม เศรษฐกิจและการศึกษา
วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2513, 13 หน้า
- ศึกษานิเทศก์, หน่วย กรมสามัญศึกษา เอกสารประกอบความรู้สังคมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
2518, 139 หน้า
- สงวน สิทธิเลิศอรุณ จิตวิทยาสังคม ศิริการพิมพ์ 2522, 284 หน้า
- สบโชค พูลนวม ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อสัจยกับความรู้สึกรับผิดชอบ วิทยานิพนธ์
กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2523, 63 หน้า อักสำเนา
- สภาวิจัยแห่งชาติ สาเหตุแห่งความผิดบางลักษณะในศาลคดีเด็กและเยาวชน ทาเนียบ
นายกรัฐมนตรี 2509, 114 หน้า
- สวณา พรพจน์กุล ความสำนึกในหน้าที่พลเมืองของเด็กไทย รายงานการวิจัย ฉบับที่ 22
สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2520, 79 หน้า
- สุขุม ศรีบุรินทร์ สังคมวิทยาเบื้องต้น งานตำราและคำสอนกองบริการวิชาการ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ 2525, 165 หน้า
- สุมาลี แจบเกาะ เจตนคติของอาจารย์ใหญ่ ครู และนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียน
รัฐบาลภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีต่อการจัดกิจกรรมนักเรียน วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2519. 129 หน้า

แสงสุรีย์ คงศิลป์ ความสำนึกในหน้าที่พลเมืองลักษณะออกจิตทั่วไปและความเคร่งครัดของนักเรียน
วัยรุ่นภาคเหนือ ปริญญาทิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2519,
220 หน้า อีคส์สำเนา

อมรา พงศพิชญ์ การพัฒนาทรัพยากรและสถาบันในเขตชลบุรี สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย 2521, 361 หน้า

เชื้อ บุศปเกศ แบบเรียนหน้าที่พลเมืองประโยชน์มัธยมต้น ไทยวัฒนาพานิช จำกัด 2515,
313 หน้า

อุคม หนูทอง การศึกษาทัศนคติของครูในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดนครศรีธรรมราช
ที่มีต่อกิจกรรมเสริมหลักสูตร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2518, 109 หน้า

อุบลรัตน์ เฟื่องสติกัย จิตวิทยาพัฒนาการ มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2524, 379 หน้า

อรรวรรม เวทยะเวทิน เจตนคติของอาจารย์ใหญ่ ครู และนักเรียนระดับมัธยมศึกษาใน
โรงเรียนรัฐบาลในภาคเหนือที่มีต่อกิจกรรมนักเรียน ปริญญาทิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2519, 126 หน้า อีคส์สำเนา

Alderson, J. and Robert. P.O. "Growth of Political Ideas in Adolescence: The Sense of Community," Journal of Personality and Social Psychology, 4(3) : 295 - 306, 1966. 450 p.

Cronbach, Lee J. Essentials of Psychological testing. 3rd.ed., New York, Haper and Raw, 1970. 752 p.

Coy Voie. "Comparison of the Attitudes of Student Council Members, Non - Student Council Member, Student Council sponsors and Administrators Toward Selected Aspects of student Council," Dissutation Abstracts. 1972 : 1313 - A.

Edwards, Allen, L. Techniques of Attitude Scale Construction. New York, Appleton - Century - Crofts, Inc. 1957. 256 p.

Ferguson, George A. Statistic Analysis. London, Mc Graw - Hill Kogakurha, Ltd. 1971. 492 p.

Hurlock, B. Elizabeth. Developmental Psychology. Fourth Edition Tata Mc Graw - Hill Publishing Company Ltd New Delhi, 1976. 395 p.

Kando, Thomas M. Social Interaction. The C.V. Mosley Company, St Hours, 1977. 409 p.

- Maier, Henry William. Three Theories of Child Development. 3rd.ed. New York, Harper & Row, 1976. 292 p.
- Mussen and Conger. Child Development and Personality. New York, 1956, 569 p.
- Schaefer and Baylay "Consistency of Maternal Behavior from Infancy to Preadolescence," Journal of Abnormal Social Psychology. 61 . 1 - 6 January. 1960.
- Stwors, David Kenneth. "Attitudes and Interests of Senior Students in the University of Delaware as Related of Athletic Participation," Dessertation Abstracts. 1959 . 298 p.
- Wert, Jam E. and others. Statistical Methods in Educational and Psychological Research. Boston, Alleton - Century - Crofts, Inc., 1954. 435 p.

ភាគដេរីវេ

แบบทดสอบ

แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ต้องการถามเกี่ยวกับสถานภาพของนักเรียน

ตอนที่ 2 ต้องการถามเกี่ยวกับความคิดเห็นในการกระทำบางอย่างของตนเอง ต่อครอบครัว และต่อสังคม

ตอนที่ 3 ต้องการถามเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียน

ตอนที่ 4 ต้องการถามเกี่ยวกับการกระทำของนักเรียนและบิดามารดาในครอบครัว

คำตอบของนักเรียนจะไม่มีถูกหรือผิด เพราะแต่ละคนย่อมมีความคิดเห็นและการกระทำที่แตกต่างกันตามสภาพความเป็นจริง ข้อสำคัญคือขอให้นักเรียนตอบแบบสอบถามนี้ตามความเป็นจริง คำตอบของนักเรียนจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อตัวนักเรียนเองและส่วนรวมในอนาคต โดยคำตอบที่ได้จะเก็บไว้เป็นความลับ และจะไม่เกิดผลเสียกับตัวนักเรียน ขอขอบคุณนักเรียนทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ และขอให้ประสบความสำเร็จ

ในชีวิต

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสภาพของนักเรียน

โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่เป็นจริง

1. เพศ ชาย

หญิง

2. อายุของนักเรียน

ต่ำกว่า 13 ปี บริบูรณ์

ระหว่าง 13 - 18 ปีบริบูรณ์

สูงกว่า 18 ปีบริบูรณ์

3. กำลังศึกษาอยู่ในชั้น

ม.1

ม.2

ม.3

ม.4

ม.5

ม.6

4. ปัจจุบันอาศัยอยู่กับ

บิดา มารดา

ผู้อื่นที่ไม่ใช่บิดามารดา

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับความคิดเห็นในการกระทำบางอย่างของตนเอง ต่อครอบครัว และ
ต่อสังคม

วิธีตอบแบบสอบถาม ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็น
ของนักเรียนมากที่สุด

<u>ตัวอย่าง</u>	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
การเข้าวัดฟังเทศน์ไม่ได้เฉพาะสำหรับ ผู้สูงอายุเท่านั้น	✓				

แสดงว่านักเรียน เห็นด้วยอย่างยิ่ง ว่า การฟังเทศน์ไม่ได้เหมาะสมกับผู้สูงอายุ
เท่านั้น

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
<ol style="list-style-type: none"> 1. การจัดห้องพักและที่อยู่อาศัย เป็นสิ่ง ที่ข้าพเจ้าต้องปฏิบัติด้วยตนเอง เสมอ 2. ข้าพเจ้ามักเตือนตนเองให้เอาใจใส่ ในการศึกษาเล่าเรียนเสมอ 3. ข้าพเจ้ามีสมาธิที่ขณะอยู่ในชั้นเรียน และเวลาคุณหนึ่งสื่อ 4. ข้าพเจ้ามักจะทำการบ้านและงานที่ ครูมอบหมายให้โดยไม่ต้องให้ผู้อื่น เตือน 5. ข้าพเจ้าไม่มีความจำเป็นที่ต้อง ควบคุมการใช้จ่ายของตนเอง 6. ข้าพเจ้าไม่เคยสนใจมองหาความ สามารถพิเศษให้แก่ตนเอง 7. การศึกษาต่อและเลือกประกอบ อาชีพควร เป็นสิ่งที่พ่อแม่หรือผู้ใหญ่ ตัดสินใจให้ 8. ข้าพเจ้าพยายามตรงต่อเวลาในการ เข้าเรียนและทำงานอยู่เสมอ 9. เมื่อมีปัญหาสงสัยในบทเรียนข้าพเจ้า มักจะซักถามครูดด้วยตนเอง 10. ข้าพเจ้ารับฟังความคิดเห็นของเพื่อน เสมอ 					

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
11. ข้าพเจ้ายังไม่จำเป็นต้องรับผิดชอบ					
ตนเอง เพราะยังไม่บรรลุนิติภาวะ					
12. การแต่งกาย ควรคำนึงถึงวัฒนธรรม					
ประเพณีและค่านิยมของสังคม					
13. ไม่จำเป็นที่จะต้องรักษามารยาทกับ					
คนไม่มีมารยาท					
14. การยอมรับผิด ไม่ใช่ เป็น เครื่องที่					
น่าละอายอะไร					
15. เมื่อพบ เห็นตัวอย่างบุคคลที่ดี และ					
ปฏิบัติตามจะช่วยให้ ประสบผลสำเร็จ					
ในชีวิต					
16. ในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ข้าพเจ้า					
ใจเย็นพอที่จะคอยจนกว่าจะถึง					
เวลาอันเหมาะสม					
17. ข้าพเจ้าจะทอแท้ใจ เมื่อคนอื่นไม่					
ยินยอมกับสิ่งที่ข้าพเจ้ากระทำ					
18. คนเราไม่จำเป็นต้องควบคุมอารมณ์					
ทุกสถานการณ์					
19. ในวัยรุ่นนั้นร่างกายแข็งแรงอยู่แล้ว					
การออกกำลังกายจึง เป็นสิ่งที่ไม่					
จำเป็นนัก					

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
20. ข้าพเจ้าขยันหมั่นเพียรในการเรียน โดยไม่ต้องมีผู้ใดบังคับ					
21. ข้าพเจ้าคิดว่าไม่จำเป็นที่จะต้องจำบทเรียนที่เรียนมาทุกครั้ง					
22. ข้าพเจ้าควรมีสติที่จะแสดงความคิดเห็นในขณะที่เรียน					
23. เมื่อข้าพเจ้าเรียนข้าพเจ้าจะต้องติดตามบทเรียนเสมอ					
24. ถึงแม้ว่าผลการสอบจะไม่ดีข้าพเจ้าก็ยังคงพยายามเรียนอย่างหนัก					
25. ข้าพเจ้าอยากจะให้ผู้อื่นคิดว่าข้าพเจ้ามีค่า					
26. นักเรียนทุกคนควรทำการบ้านหรือรายงานส่งครูด้วยตนเองทุกครั้ง					
27. ตามความคิดของข้าพเจ้าสุขภาพเป็นสิ่งสำคัญที่สุดที่ต้องระวังรักษา					
28. การเข้าวัดฟังเทศน์ ไม่ได้เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุเท่านั้น					
29. การอ่านหนังสืออื่น ๆ นอกจากตำราเรียนเป็นสิ่งที่ไม่ห้ามในวัยเรียน					

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
30. ข้าพเจ้ารู้สึกละเอียดใจที่ต้องทำความเข้าใจ ความคิดเห็นของผู้อื่น					
31. แม้ในสังคมใหม่ลูกหลานก็ยังควรจะ ดูแลบิดามารดาหรือผู้สูงอายุในเวลา ที่ท่านแก่มาก					
32. ข้าพเจ้าไม่ชอบที่จะต้องรับผิดชอบ คนเดียว เมื่อพ่อแม่ไม่อยู่ และให้ ดูแลบ้านแทน					
33. ในฐานะที่เป็นบุตร ข้าพเจ้า เคย หยิบฉวยเงินของพ่อแม่มาใช้โดยไม่ ได้ขออนุญาต					
34. เมื่อพี่หรือน้องทำผิดข้าพเจ้าไม่เคย เข้าไปกล่าวตักเตือนเขา					
35. ข้าพเจ้าไม่เคยชอบเล่นการพนัน และไม่เคยคิดจะเล่นด้วย					
36. ถ้าคนอื่นในบ้านไม่ช่วยกันประหยัด ไฟ ข้าพเจ้าก็ไม่ควรที่จะประหยัด ด้วย					
37. ข้าพเจ้าไม่มีโอกาสจะช่วยประหยัด ค่าใช้จ่ายของครอบครัว					
38. ข้าพเจ้ามีส่วนลดความขัดแย้งภายใน ครอบครัว					

ขอความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
39. การที่พ่อแม่ทำโทษข้าพเจ้า ทำให้ข้าพเจ้าไม่พอใจอย่างยิ่ง					
40. เมื่อมีแขกของพ่อแม่พี่น้องมาบ้านข้าพเจ้าไม่ควรเกี่ยวข้องกับ					
41. การดูแลตกแต่งบ้านไม่จำเป็นที่ข้าพเจ้าจะต้องทำ					
42. ข้าพเจ้า เคยจะไปเที่ยวเตร่กับเพื่อน เพื่อดูแลบ้าน					
43. สมาชิกในครอบครัวไม่ควรนำเรื่องราวภายในครอบครัวมาค้นหาว่ากล่าว					
44. ข้าพเจ้ามีความพอใจที่จะให้พ่อแม่เลี้ยงดูตลอดไป					
45. ข้าพเจ้าขออนุญาต หรือบอกกล่าวพ่อแม่ทุกครั้ง เมื่อออกไปนอกบ้านไกล ๆ					
46. ข้าพเจ้า เคยซักถาม การงาน หรือการ เรียนของสมาชิกในครอบครัวเสมอ					
47. ในฐานะที่เป็นผู้น้อยข้าพเจ้าไม่ควรออกความคิดเห็นในครอบครัว					

✓ ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
48. พ่อแม่ควรมีส่วนในการตัดสินใจ บางอย่างของข้าพเจ้า					
49. ข้าพเจ้าควรจะให้ความเกรงใจ ทุกคนในบ้าน					
50. ข้าพเจ้าไม่มีความจำเป็นที่จะดูแล ของใช้ภายในบ้าน					
51. ข้าพเจ้าไม่ใช่คนสำคัญในบ้านที่ พี่น้อง เชื่อถือ เกรงใจ					
52. เมื่อหยิบของภายในบ้านมาใช้ เมื่อเสร็จ ข้าพเจ้าจะเก็บไว้ ที่เดิมเสมอ					
53. ข้าพเจ้ามักจะตรวจตราความ ปลอดภัยภายในบ้าน เช่น ปิด ประตู หรือปิดไฟ					
54. ข้าพเจ้ามักจะทำงานบางอย่าง แทนพ่อแม่					
55. ข้าพเจ้ามักจะบังคับ ๆ เมื่อ พ่อแม่มอบงานให้ทำ					
56. ก่อนไปโรงเรียนทุกวันข้าพเจ้า ต้องหาความเคารพบิดามารดา ญาติผู้ใหญ่ในบ้าน					

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
57. การดูแลเอาใจใส่คนในบ้านยัง ไม่ใช่ เป็นหน้าที่ของข้าพเจ้า					
58. เมื่อพ่อแม่ป่วยข้าพเจ้ามักดูแลท่าน ด้วยตนเอง เสมอ					
59. ข้าพเจ้าจะพยายามเรียนให้ดี เพื่อ ให้พ่อแม่ภาคภูมิใจ					
60. ข้าพเจ้า เคยถือคังไม้ เชื้อฟังก่อแม่					
61. ข้าพเจ้า เป็นผู้หนึ่งที่มีหน้าที่ดูแล รักษาความสะอาดของชุมชน					
62. การตัดสินใจ เลือกศึกษาต่อและ ประกอบอาชีพต้องคำนึงความ ต้องการของสังคม					
63. ข้าพเจ้ามีความศรัทธาและจงรัก ภักดีต่อพระมหากษัตริย์					
64. การทำนุบำรุงศาสนา เป็นหน้าที่ ของผู้มีราย ใดและผู้สูงอายุ เท่านั้น					
65. ข้าพเจ้ายัง ไม่มีสิทธิ เลือกตั้ง จึง ไม่ ควรสนใจ เรื่องการ เมือง และการ ปกครอง					
66. เมื่อไม่อยู่ในที่สาธารณะชนไม่ จำเป็นต้องยืนตรง เพื่อ เคารพ ธงชาติ					

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
67. ไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตามระเบียบ เสมอไปเมื่อการกระทำนั้นไม่ได้ สร้างความเดือดร้อนแก่ใคร					
68. การป้องกันประเทศเป็นหน้าที่ของ ทหารเท่านั้น					
69. ถึงแม้ยังไม่บรรลุอุดมคติ ชาวเจ้า ก็มีส่วนในการรักษากฎหมาย					
70. เมื่อยังรำรวยไม่พอ ก็ยังไม่ต้องคิด ที่จะช่วยเหลือผู้อื่น					
71. เมื่อพบผู้ทำผิดกฎหมาย ควรแจ้ง ตำรวจ ถึงแม้ว่าจะไม่เกี่ยวข้อง กับตัวเรา					
72. เมื่อเก็บของผู้อื่นได้ จะต้องพยายาม หาทางนำไปคืนเจ้าของ					
73. ทุกคนต้องช่วยกันสร้างและรักษา ชื่อเสียงแก่โรงเรียน					
74. ถึงแม้จะไม่เห็นด้วยกับมติของเสียง ส่วนมากแต่ก็ควรให้ความร่วมมือ ในการทำงาน					
75. การร่วมเดินขบวนประท้วง เป็นการ แสดงออกถึงความรักชาติได้ดียิ่งที่สุด					

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
76. เมื่อท่านทำงานของส่วนรวมใน ส่วนที่ท่านได้รับมอบหมาย เสร็จ แล้วก็ไม่จำเป็นต้องสนใจงานของ ผู้อื่น					
77. ข้าพเจ้าอยู่ในวัยที่สมควรจะเป็น ผู้นำและริเริ่มงานที่จะทาประโยชน์ ต่อส่วนรวมได้แล้ว					
78. นักเรียนควร เป็นผู้กำหนดระเบียบ และกฎเกณฑ์ของโรงเรียน					
79. ข้าพเจ้ายึดถือ ค่านิยมพื้นฐาน เป็น แนวปฏิบัติในการดำรงชีวิต					
80. หนังสือที่ยืมมาจากห้องสมุดถึงแม้ ใช้เสร็จแล้วแต่ยังไม่ถึงกำหนดส่ง ก็ยังไม่จำเป็นต้องส่งคืน เพราะ ไม่เป็นการผิดระเบียบ					
81. ชุมชนจะเจริญได้เพราะทุกคนใน ชุมชนนั้น					
82. ข้าพเจ้าสนใจฟังและอ่านข่าว เหตุการณ์บ้านเมืองเสมอ					
83. ประชาชนทุกคนมีความเท่าเทียม กันในการป้องกันรักษาและพัฒนา ประเทศชาติ					

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
84. คนไทยทุกคนควรนิยมใช้ของผลิต ในประเทศ					
85. ทุกคนควรประหยัคเพื่อสนอง นโยบายของรัฐบาล					
86. ขาพเจ้ายังไม่อยู่ในวัยที่จะอาสา ป้องกันประเทศชาติ					
87. ขาพเจ้าให้ความเคารพครูทุกคน ในโรงเรียนถึงแม้ไม่ได้สอน ขาพเจ้า					
88. ขาพเจ้ามักจะพยายามปรับตัวให้ เข้ากับผู้อื่นเสมอ					
89. ความคิดของผู้ใหญ่มักล้าสมัยจนใช้ ประโยชน์ไม่ได้					
90. เมื่อมีการซื้อของ ขาพเจ้าจะเข้า แถวตามลำดับก่อนหลัง					

ตอนที่ 3 เกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียน

วิธีตอบแบบสอบถาม ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในข้อที่ตรงกับกรกระทำของนักเรียนมากที่สุด

ตัวอย่าง

	ทุกครั้ง	บ่อยครั้งมาก	บ่อยครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคยเลย
๐. ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน				✓	

แสดงว่านักเรียนกระทำในการมีส่วนร่วมพัฒนาโรงเรียนน้อยมาก

ข้อความ	ทุกครั้ง	บ่อยครั้งมาก	บ่อยครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคยเลย
1. เมื่อมีการจัดกิจกรรมนักเรียน ข้าพเจ้านักได้รับเลือกเป็น กรรมการ					
2. ข้าพเจ้าใช้เวลาในตอนเช้า ก่อนเข้าเรียนและหลังเลิก เรียนเพื่อกิจกรรมส่วนรวม					
3. ข้าพเจ้าออกไปติดต่องาน ภายนอกเพื่อกิจกรรมส่วนรวม ของโรงเรียน					
4. งานกิจกรรมที่ข้าพเจ้าทำอยู่มี ส่วนทำให้ข้าพเจ้าคุ้นหนังสือ น้อยลง					
5. ข้าพเจ้าเคยสละทรัพย์สินเพื่อ กิจกรรมของโรงเรียน					
6. ข้าพเจ้าเคยได้รับความช่วยเหลือ จากผู้อื่นเสมอว่า เป็นผู้ เสียสละเพื่อโรงเรียน					
7. ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการ แข่งขันกีฬาของโรงเรียน					
8. ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการจัด งานสังสรรค์ เนื่องในวัน ปีใหม่					
9. ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการจัด นิทรรศการของโรงเรียน					

ข้อความ	ทุกครั้ง	บ่อยครั้งมาก	บ่อยครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคยเลย
10. ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการ แสดงบนเวทีและจัดรายการ ต่าง ๆ บนเวทีในงานของ โรงเรียน					
11. ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการ แก้ไขปัญหภายในโรงเรียน					
12. ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการ ตอบปัญหา เมื่อโรงเรียน หรือชุมชนจัดขึ้น					
13. ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการ โต้วาทีหรือฟังการโต้วาที					
14. ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการ แสดงละครในงานฉลอง ต่าง ๆ ของโรงเรียน					
15. ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการ เจริญวิทยากรหรืออภิปราย ความรู้ทางวิชาการ					
16. ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมใน กิจกรรมวันสำคัญทาง ศาสนา ได้แก่ วันวิสาขบูชา วันเข้าพรรษา					
17. ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมกิจกรรม ที่ส่งเสริมวัฒนธรรม เช่น วันลอยกระทง วันสงกรานต์					

ข้อความ	ทุกครั้ง	บ่อยครั้งมาก	บ่อยครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคยเลย
18. ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการจัด งานการกุศลร่วมกับ โรงเรียน					
19. ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมพัฒนา หมู่บ้านหรือชุมชน ร่วมกับ โรงเรียน					
20. ข้าพเจ้าสนใจรับฟังรายการ กระจายเสียงของโรงเรียน					
21. ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการจัด หนังสือวารสารของ โรงเรียน					
22. ข้าพเจ้าชอบเข้าประชุมสภา นักเรียน					
23. ข้าพเจ้าติดตามการเคลื่อนไหว ของสถานักเรียนอยู่ เสมอ					
24. ข้าพเจ้าชอบอ่านนิตยสาร ประชาสัมพันธ์กิจกรรม นักเรียน					
25. ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการจัด กิจกรรมของห้อง					
26. เมื่อมีปัญหาในการจัด กิจกรรมข้าพเจ้ามักจะเป็น ผู้หนึ่งที่เข้าพบอาจารย์					

ข้อความ	ทุกครั้ง	บ่อยครั้งมาก	บ่อยครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคยเลย
27. ข้าพเจ้ามักจะเป็นผู้เสนอให้จัดกิจกรรมต่าง ๆ					
28. ข้าพเจ้าเคยมีส่วนเผยแพร่ชื่อเสียงของโรงเรียน					
29. ข้าพเจ้ารู้สึกมีความเพลิดเพลินในการทำกิจกรรม					
30. ข้าพเจ้าคิดว่าผลการเรียนของข้าพเจ้าต่ำกว่าที่ควรจะเป็นเพราะข้าพเจ้าสละเวลาเพื่อกิจกรรม					

ตอนที่ 4 เกี่ยวกับการกระทำของนักเรียน และบิคมารกาในครอบครัว

วิธีตอบแบบสอบถาม

ข้อความ	ทุกครั้ง	บ่อยครั้งมาก	บ่อยครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคยเลย
0. พ่อแม่มักกำหนด เครื่องแต่งกายของข้าพเจ้า	✓				

แสดงว่าในการแต่งกายทุกครั้ง พ่อแม่มักจะเป็นผู้กำหนดให้ทุกครั้ง

ข้อความ	ทุกครั้ง	บ่อยครั้งมาก	บ่อยครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคยเลย
1. พ่อแม่และข้าพเจ้ามักคุยกัน เมื่อมีเวลาว่างเสมอ					
2. พ่อแม่มักให้ข้าพเจ้ารวม ตัดสินใจในการตกแต่งบ้าน					
3. พ่อแม่มักให้ข้าพเจ้ารวม ตัดสินใจในการตกแต่งบ้าน					
4. พ่อแม่มักให้ข้าพเจ้ามีส่วนร่วม ในการพิจารณาตัดสินใจประกอบ อาหารประจำวัน					
5. พ่อแม่มักตัดสินใจร่วมกับ ข้าพเจ้าในการซื้อสิ่งสำคัญ					
6. พ่อแม่สนับสนุนความสามารถ พิเศษของข้าพเจ้า					
7. เมื่อมีปัญหาหนักใจพ่อแม่ ช่วยคลี่คลายให้					
8. พ่อแม่ดูแลเอาใจใส่อย่าง ใกล้ชิดเมื่อข้าพเจ้าไม่สบาย					
9. พ่อแม่ให้ความเป็นกันเองกับ ข้าพเจ้า					
10. เมื่อข้าพเจ้าต้องการสิ่งใด พ่อแม่พยายามจัดซื้อให้ตาม ที่เห็นสมควร					
11. พ่อแม่มีเวลาพอที่จะเอา ใจใส่ข้าพเจ้า					

ข้อความ	ทุกครั้ง	บ่อยครั้งมาก	บ่อยครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคยเลย
12. พ่อแม่แสดงให้เห็นว่ารัก ข้าพเจ้าโดยคำพูดและการ กระทำ					
13. เมื่อข้าพเจ้าต้องการใช้เงิน พ่อแม่มักให้ไม่หยิบเอง					
14. ข้าพเจ้ามักเชื่อฟังพ่อแม่					
✓ 15. ข้าพเจ้ามักขออนุญาตพ่อแม่ เมื่อต้องการออกนอกบ้าน					
16. ข้าพเจ้าทำความเคารพ พ่อแม่ก่อนไปและกลับจาก โรงเรียน					
✓ 17. เมื่อมีปัญหาข้าพเจ้ามักจะ ปรึกษาหารือพ่อแม่					
18. ข้าพเจ้ากระทำสิ่งที่พ่อแม่ พึงพอใจ					
19. พ่อแม่มักถามหาข้าพเจ้าจาก ข้าพเจ้ากลับบ้านแต่เวลา					
✓ 20. พ่อแม่คอยย้าให้ข้าพเจ้าดู หนังสือจนแทบไม่มีเวลา					
✓ 21. เมื่อใกล้สอบพ่อแม่มักให้ กำลังใจในการดูหนังสือ					
✓ 22. พ่อแม่มักแสดงความยินดีเมื่อ ข้าพเจ้าสอบไล่คะแนนดี					

ข้อความ	ทุกครั้ง	บ่อยครั้งมาก	บ่อยครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคยเลย
23. เมื่อข้าพเจ้าทำงานฉีกพลาสติก พ่อแม่ก็ให้คำแนะนำแก้ไข					
24. พ่อแม่ยืนยันที่จะให้ข้าพเจ้า เรียนในวิชาที่ท่านกำหนดให้					
25. พ่อแม่ไม่ยอมให้ข้าพเจ้าตัดผม ตามที่ข้าพเจ้าต้องการ					
✓ 26. ข้าพเจ้าจะถูกลงโทษจาก พ่อแม่ถ้าทำผิด					
27. ข้าพเจ้าต้องนอนตามเวลา ที่พ่อแม่กำหนดให้ทุกวัน					
28. ข้าพเจ้ามักจะถูกทำโทษโดย ที่พ่อแม่ไม่ได้ติดตามสาเหตุ ว่าเป็นอย่างไร					
29. ทุกวันก่อนนอนข้าพเจ้าต้อง แปรงฟันมีฉะนั้นจะถูกพ่อแม่ ดุและบังคับให้แปรงทุกครั้ง					
30. พ่อแม่ให้ขอเสนอแนะในการ วางแผนการเลือกอาชีพของ ข้าพเจ้า		*			

ตาราง 13 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบทดสอบความสามัคคีในบทบาทของตนเอง

ข้อที่	t	ข้อที่	t	ข้อที่	t	ข้อที่	t
1	6.1426	22	5.648	43	5.619	64	4.8256
2	4.3852	23	5.606	44	4.573	65	4.688
3	5.675	24	6.606	45	5.534	66	5.719
4	5.14	25	6.100	46	5.284	67	6.164
5	5.68	26	3.334	47	2.263	68	6.402
6	5.59	27	2.541	48	5.711	69	4.859
7	4.214	28	2.442	49	2.685	70	5.595
8	3.214	29	2.321	50	3.468	71	5.333
9	3.81	30	2.241	51	3.006	72	4.612
10	6.565	31	6.241	52	4.557	73	4.048
11	4.364	32	4.520	53	4.585	74	5.795
12	5.008	33	5.466	54	4.219	75	5.128
13	4.978	34	6.208	55	4.822	76	4.008
14	4.2164	35	6.533	56	5.020	77	4.211
15	5.685	36	4.754	57	5.500	78	3.895
16	4.883	37	2.802	58	2.515	79	5.024
17	4.938	38	2.884	59	3.801	80	3.501
18	4.019	39	4.279	60	3.467	81	4.828
19	4.677	40	5.641	61	6.844	82	3.536
20	4.593	41	7.555	62	5.061	83	3.924
21	4.452	42	2.9926	63	4.391	84	4.402

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อที่	t	ข้อที่	t	ข้อที่	t	ข้อที่	t
85	4.031	87	4.147	89	2.2425	90	3.0075
86	2.673	88	4.074				

$$\text{ข้อ } 1 - 30 \quad \alpha = .6521$$

$$\text{ข้อ } 31 - 60 \quad \alpha = .7042$$

$$\text{ข้อ } 61 - 90 \quad \alpha = .8246$$

ตาราง 14 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบทดสอบการเข้าร่วมกิจกรรมนันทกรีฑา

ข้อที่	t	ข้อที่	t
1	4.918	16	5.266
2	4.572	17	3.166
3	4.899	18	4.030
4	6.472	19	6.728
5	4.871	20	5.016
6	4.374	21	3.759
7	3.151	22	4.312
8	3.783	23	2.714
9	3.998	24	4.076
10	5.721	25	3.005
11	2.913	26	6.612
12	2.675	27	4.621
13	3.204	28	4.074
14	4.462	29	4.122
15	5.778	30	5.984

$$\alpha = .7747$$

ตาราง 15 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบทดสอบสัมพันธภาพในครุ ๒๒๖

ข้อที่	t	ข้อที่	t
1	4.034	16	2.341
2	5.452	17	8.27
3	5.8878	18	5.1717
4	6.091	19	2.797
5	6.1476	20	4.7979
6	5.534	21	6.7282
7	7.164	22	7.4795
8	14.959	23	5.6747
9	5.373	24	2.27
10	4.3292	25	4.8046
11	7.9734	26	3.3669
12	5.7685	27	3.5895
13	3.8095	28	4.6632
14	3.5362	29	3.5826
15	4.1877	30	4.58

$$d = .8425$$